

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XIII.

Celovec, petek, 18. julij 1958

Štev. 29 (845)

Za probleme živega ljudstva ni mogoče barantati

Z velikim poudarkom napovedana in propagirana stavka proti dvojezičnemu šolstvu je popolnoma propadla. Kljub iniciativi po OVP-poslancu dr. Mayrhoferju, kljub pozivu pliberškega Društva staršev na vse dvojezično ozemlje, kljub delitvi letakov, kljub vključitvi mogočnega aparata, kljub udeležbi uradnikov in carnikov, deloma celo v uniformi, kljub hujškanju dnevnega in tedenskega časopisa in končno kljub perfidno izbranemu času, ko v šolah dejansko ni več pouka in se niti staršem niti šolarjem ni treba bati, da bi v šoli kaj zamudili, in končno kljub prikritim in neprikritim grožnjam privatnih in oblastnih mogočnejšev in ponekod celo kljub sodelovanju nacionalističnih učiteljev se je »spontana« stavka razširila le na nekaj obrobnišol in zajela še dve tri šole, kjer so bile dane možnosti pritiska. Saj je značilno, da so se v notranjosti ozemlja priključili dejansko ali z resolucijami stavki le kraji, kjer slej ko prej velja za prebivalstvo geslo: katerega kruh ješ, tega pesem poješ. Vsepopoved drugod pa je bil reden pouk in popoln mir.

Nasprotno, celo v krajih, kjer je hujškačem uspelo izvesti stavko proti šoli, v kateri zadnje dni pred počitnicami itak ni bilo več pouka, se je to zgodilo na ta način, da so otroke na poti v šolo zavržali skoraj brez izjeme tuji privandanci. Kje je torej »spontani korak« staršev? Le-ti so skoraj vsepopoved »strake« jutraj poslali v šolo in šele nacionalni nestrpnosti na cesti in ponekod tudi v šoli so ustvarjali »spontanost«. To so dejstva, ki jim nihče ne more oporekati! Če številni starši potem niso otrok ponovno poslali v šolo, je vzrok v perfidno izbranem času. Vsa čast pa tistim staršem, ki niti časa niti hujškačem niso klonili in so vztrajali, da skoraj ni kraja, kjer bi bila kakšna šolska soba popolnoma prazna. Še posebno priznanje tistim pristnim Nemcem, ki niso hoteli sodelovati pri tem hujškaškem početju in so neodgovornim kričanjem o »demokraciji« dali pravilni demokratični odgovor, da je bistvo demokracije v priznanju pravic tudi manjšini.

Mislimo tu na družine v Pliberku in Vovbrah, ki niso klonile pred nahujskano okoličino in njenimi prikritimi in neprikritimi grožnjami, omenjamo v tej zvezi socialističnega župana strajške občine, ki se je odločno distanciral od stavke v Gorjah, ker je vedel, da stavka ni naperjena proti dvojezični šolski odredbi, ki je v gorjanski šoli posebno zaradi svoje vnetosti v času nacizma v Melvičah dobro poznane učiteljske moči praktično itak ne izvajajo, marveč ima konkretno ta stavka popolnoma druge povode in drugačna politična ozadja.

Sploh pri vseh primerih ni prezreti posebne pikanterije, da so stavkali povsod tam, kjer se odredba o dvojezični šoli sploh ne ali skoraj ne izvaja. V tem pa se vidi vsa nesramnost, brezobzirnost in podlost tega početja, ker očitno hočejo svetu s stavko proti nečemu, česar sploh ni, dokazati, da koroški Slovenci baje nekaj imamo. Vse kaže, da je to potrebno pri eventuelnih razgovorih v zvezi z izvajanjem in uveljavljanjem Državne pogodbe. Le tako je razumljiv ves hrup okoli šolske stavke. Svet naj bi veroval, da

je zgeraj pripravljenost, da se Državna pogodba izvede, da pa je rešitev nemogoča, ker baje »ljudstvo« noče.

Prav zaradi tega bo treba končno tudi z naše strani povzeti vsebolj odločne korake, da svetu pokažemo dejansko stanje in vso perfidnost pri reševanju člena 7 Državne pogodbe. To je potrebno tembolj, ker iz medsebojnih očitkov OVP in SPO in komentarjev FPO vidimo, kako barantajo za našim hrbtom z našimi pravicami. Predlog o zožitvi dvojezičnosti na prva štiri leta in o neredovanju slovenščine prav tako terja odločnejšo in brezkompromisno borbo z naše strani, kakor to zahteva najnovejši predlog OVP v parlamentu, ki hoče dvojezično odredbo enostavno likvidirati.

Avstrijska Liga za Združene narode je pred kratkim objavila memorandum o nezadovoljivem stanju v Južnem Tirolu na sorodne organizacije v drugih državah. Koroški Slovenci vabimo to Ligo, da si ogleda položaj slovenske manjšine na Koroškem in še za nas napravi podoben apel, kakor za svoje brate pod Italijo. Sicer se bomo morali pač sami obrniti na svetov-

no javnost in razgaliti vso podlo igro pri reševanju člena 7 Državne pogodbe. K temu nas sili edini pozitivni uspeh teh štrajkov, dejstvo namreč, da smo končno izvedeli, kako brezvestno barantajo za našo kožo! Toda to so računi brez krčmarja! Morda je mogoče barantati z brezživljenjsko maso, ni pa mogoče računsko reševati probleme živega ljudstva, tudi ne majhnega niti ne manjšine! To so sicer danes zelo priljubljene metode političnih potentatov — toda, kakor razvoj kaže, nikakor niso pripravne za reševanje mednarodnih odnošajev ne v velikem ne v malem, rešitev je le v polnem priznanju enakopravnosti tudi malemu brez pritiska in brez diskriminacije!

Za tako rešitev pa tudi ni potrebno nobeno glasovanje niti ni potrebna nobena »inventarizacija«. »Inventar«, za katerega gre pri členu 7, je znan. Gre za našo manjšino in ko so člen 7 podpisali, so točno vedeli, za katero ozemlje in za katero ljudstvo gre. Tedaj so se tudi sklicevali na svoje pravne argumente in še posebno na plebiscit. Znano je postavljanje kanclerja in poznejšega prezidenta Rennerja o »res iudicata« — o odločeni zadevi. Če tedaj ni bil potreben plebiscit, plebiscit tudi danes ni potreben, posebno ne, ker vendar vedno trdijo, da so vedno spoštovali pravice manjšine in nikdar niso germanizirali. Plebiscit je samo potreben, če tudi javno priznajo, da so od leta 1920 slovensko ljudstvo germanizirali in decimirali in hočejo sedaj to stanje legalizirati. Če pa mislijo, da je plebiscit eventualno potreben zaradi decimiranja našega ljudstva v času nacizma, potem je treba člen 7 le še bolj širokogrudno izvajati, ker gre za popravilo škode, ki jo je našemu ljudstvu prizadejal prenapeti nacionalizem. Koroški Slovenci nikdar ne moremo in ne bomo pristali na plebiscit, ki hoče legalizirati krivico, ki se je našemu ljudstvu godila v zadnjih desetletjih.

Srednji vzhod spet nevarno žarišče

V deželah Srednjega vzhoda že od takrat, ko se je Sirija združila z Egiptom v Združeno arabsko republiko, ni več pravega miru in se zahodne države vedno bolj bojijo za svoj vpliv v tem delu sveta. Pred tedni jih je spravil iz ravnotežja upor v Libanonu in so si skušali s pomočjo opazovalcev OZN ustvariti pogoje za oboroženo intervencijo. Vendar jim je te načrte prekril generalni tajnik OZN Hammarskjöld, ki je osebno obiskal Libanon ter ugotovil, da očitki, češ da se Egipt preko Sirije vmešava v notranje zadeve Libanona, nikakor niso utemeljeni. S tem so bili prekrizani njihovi načrti, kar jih je spravilo tako iz ravnotežja, da se je Amerika ta teden odločila za zelo resen korak: Čim je prišlo v Iraku do državnega prevrata, ko so odstavili kralja ter razglasili republiko, je dal Eisen-

hower povelje za oboroženo intervencijo Amerike v Libanonu.

Čeprav je Eisenhower skušal ta svoj korak zagovarjati s tem, da ga je libanonska vlada naprosila za pomoč, je vsa svetovna javnost mnenja, da gre pri akciji za nevarno samovoljno potezo, ki se lahko spremeni v splošen mednarodni spopad, ker bi imela samo Organizacija združenih narodov pravico, da odloča o reševanju notranjega spora v Libanonu. V OZN pa kljub številnim sejам niso mogli najti rešitve iz težavnega položaja, ki je nastal vsled izkrcanja ameriških čet na libanonskem ozemlju.

Intervencija ameriških vojaških sil v Libanonu, ki jo je sovjetski predstavnik v Varnostnem svetu imenoval »napadalno dejanje proti narodom arabskega sveta in grobo kršitev listine OZN«, je tudi na Zahodu sprožila deljene komentarje. Pogosto se oglašajo glasovi, ki svarijo pred novo pustolovščino, kot sta si jo v letu 1956 privoščili Anglija in Francija v suesškem sporu. Poudarjajo, da je iz takratnega spora izšel kot zmagovalec Naser, dočim sta Anglija in Francija zapravili svoj ugled med arabskimi narodi. Taka usoda zdaj lahko doleti tudi še Ameriko, kar bi nujno pomenilo konec zahodnega vpliva na Srednjem vzhodu.

Nepremišljeno dejanje Amerike je mogoče razumeti le tako, da se je po prevratu v Iraku znašla v popolni paniki, saj pomeni napovedani izstop Iraka iz Bagdadske zveze ter vključitev v Združeno arabsko republiko usoden udarec za zvezo zahodnih držav proti Sovjetski zvezi. Hkrati pa so v nevarnosti tudi interesi petrolejskih kapitalistov, ker je Irak eden izmed največjih producentov nafte na svetu.

Kljub temu pa prevladuje splošno mnenje, da oborožena intervencija nikakor ni bila upravičena, to še toliko manj, ker jo Eisenhower skuša zagovarjati s prenojo tiste libanonske vlade, ki v svoji državi očitno ne uživa več zaupanja ljudstva. Značilno je, da je celo poveljnik libanonskih vojaških sil izrazil zaskrbljenost nad izkrcanjem ameriške vojske ter dejal, da v primeru, da bi Amerika poslala večje edinice, ne bi mogel več jamčiti za svoje vojake. To vsekakor pomeni, da prihod ameriških vojakov niti v vrstah libanonske vladne vojske ni zaželen, marveč predstavlja samovoljno vmešavanje Amerike v notranje zadeve Libanona.

Ameriška letala protipravno preletela Avstrijo

Preteklo sredo so ameriška vojaška transportna letala preletela avstrijsko ozemlje na Tirolskem in s tem kršila nedotakljivost avstrijskega zračnega prostora. Akcija ameriškega letalstva je izzvala pri avstrijskih oblasteh oster protest. Urad zveznega kanclerja — oddelek za zunanje zadeve — je obvestil ameriško veleposlaništvo, da je preletanje avstrijskega ozemlja za tuja vojaška letala, brez izrecnega dovoljenja, prepovedano in kršenje nedotakljivosti avstrijskega zračnega prostora, kar avstrijska zvezna vlada pod nobenimi pogoji ne more dopuščati. S tem v zvezi je bilo še uradno javljeno, da avstrijska vlada do nadaljnjega ni v stanju, da bi dopuščala katerikoli državi preletanje njenih vojaških letal avstrijskega ozemlja.

Predsednik IS LRS Krajgher je bil v Celovcu

Ker se predsednik Izvršnega sveta Ljudske republike Slovenije Boris Krajgher ni mogel osebno udeležiti otvoritve razstave »Gotskih fresk iz Slovenije« preteklo soboto, je v sredo obiskal Celovec. Ob tej priliki je v družbi generalnega konzula Trampuža obiskal na deželni vladi deželnega glavarja Wedeniga. Wedenig in ravnatelj deželnih uradov Newole sta nato goste spremljala na razstavo v Domu umetnosti. Po ogledu razstave so si gostje ogledali še moderno urejeni dijaški dom »Hilde Schärff«, po katerem jih je vodil državni poslanec Herke.

Obračun pred obiskom v Moskvi

Te dni se vladna delegacija pod vodstvom kanclerja Raaba pripravlja za svoj uradni obisk v Sovjetski zvezi, kamor bo prispela 21. julija in ostala predvidoma do 27. julija. Tako iz besed vodilnih politikov kakor tudi iz tiskovnih komentarjev je razvidno, da bodo glavni predmet avstrijsko-sovjetskih razgovorov vprašanja gospodarskega značaja. Da jim na

Obisk pa bo razumljivo imel tudi svoje politično ozadje in se tako na eni kot na drugi strani trudijo, da bi svoja naziranja pokazali v čim lepši luči. Gotovo ni samo slučaj, da se je predsednik češkoslovaške vlade Široki ravno kratko pred avstrijskim obiskom v Sovjetski zvezi obrnil na kanclerja Raaba s predlogom, da bi se čim prej sestala ter razgovarjala o raznih problemih medsebojnega interesa, pa tudi o vprašanjih svetovne politike, kakor o atomski nevarnosti in podobno. Čeprav Raab trenutno še ni navdušen nad takim srečanjem, pa je v zelo ljubeznivi obliki izrazil željo, da bi pred sestankom na najvišji ravni najprej rešili razna medsebojna vprašanja. Na drugi strani pa je Raab, ko je govoril o obisku v Moskvi, zelo poudarjal nevtralnost Avstrije, češ da je Avstrija vestno izpolnjevala in bo izpolnjevala tudi v bodoče tako izjavo o nevtralnosti kakor tudi obveznosti, ki jih je prevzela s podpisom Državne pogodbe.

Ravno v tej izjavi pa je tudi že najti kapital, ki si ga je Raab koval za svoje razgovore s sovjetskimi voditelji, od katerih bi rad dosegel kakršne koli olajšave v zvezi s plačevanjem odškodnine za bivšo nemško imovino. Tozadevni uspeh bi mu bil še toliko bolj potreben, ker se je s svojih obiskov v Ameriki, Italiji in Vatikanu vrnil skoraj praznih rok.

obeh straneh pripisujejo velik pomen, izhaja že iz dejstva, da je bil termin obiska na sovjetsko željo preložen šele na drugo polovico julija, ker predsednik sovjetske vlade Hruščev, ki hoče biti pri razgovorih na vsak način osebno navzoč, v prvotno na obisk predvidenem času ne bo v Moskvi.

Nova moda

Pod zgornjim naslovom je objavil „Naš Tajednik“, neodvisno glasilo gradiščanskih Hrvatov, uvodni članek, iz katerega posnemamo naslednje tudi za razmere pri nas na Koroškem zanimive misli:

Da! Spet imamo novo modo. Toda tu ne bo govora o ženski modi. To se pravi, če so obleke iznad kolen ali celo do kol-kov, če nosijo klobuke, kakor stožce, ali samo majhno kapico. O drugi modi bomo pisali. O modi, ki se je porodila v glavah nekih možakarjev.

Ena izmed teh mod je znana pod imenom »Halbstarter« (polmočni). Ta traja, čemur se zelo čudimo, resnično dolgo časa. Ker pa ljudi s tem imenom poznamo, ni treba navajati oseb. Spoznamo jih po njihovi zunanosti, po neobičajno dolgih lasih, še bolj pa po njihovih dejanjih.

No, najnovejša moda je znana pod imenom »Tito-komunisti«. Koga mislijo s tem? Poglejmo si dunajski časnik »Das kleine Volksblatt« z dne 5. julija in prečitajmo si članek »Die SPO spekuliert auf die Tito-Komunisten«, pa bomo takoj vse razumeli. Imenovani časnik misli tukaj tiste koroške Slovence, ki pripadajo socialistični stranki, ki se prav tako kakor mi borijo za obstanek svojega materinega jezika. Toda ko branijo svoje in ker živijo na jugoslovanski meji, zato so »Tito-komunisti«.

Pa niso samo oni »Tito-komunisti«. Je »takšnih« tudi pri nas na Gradiščanskem... Če odpotuje samo skupina naših učiteljev in učiteljic v Jugoslavijo, da bi se tam vadili v književnem jeziku, že so tudi ti »Tito-komunisti«. Toda če odpotuje na primer namestnik deželnega glavarja v Jugoslavijo, potem on ni »Tito-komunist«, kot da bi bil on v tem pogledu imun. Tudi tukaj vidimo razliko. Koroške Slovence, ki pripadajo socialistični stranki, imenujejo, če se vozijo v Jugoslavijo, »Tito-komuniste«. Pri nas na Gradiščanskem pa so tisti Hrvati »Tito-komunisti«, ki pripadajo Ljudski stranki in to tedaj, če samo enkrat odpotujejo v Jugoslavijo na izlet. — Glej, imaš prijatelje Slovencev in Hrvatov. In ti »prijateljski« se vsekakor tako na Koroškem kakor tudi pri nas na Gradiščanskem morejo najti v vrsti tako imenovanih »Svobodnjakov« alias nacijev, nadalje gre na Koroškem tudi za nekatere pripadnike Ljudske stranke, pri nas pa spet... ali kaj bi pisali, poznamo jih kot dobre ptice po njihovem perju.

Toda zdaj odprite ušesa. Pri nas imamo še neke druge ljudi. Za njihovim hrbtom širi njihov »prijateljček« glasove, da so to prav tako »Tito-komunisti«. Pri tem opravljanju od človeka do človeka, od najvišjega predpostavljene do najmanjšega kapelana, od najvišjega politika do najmanjšega bobnarja, ne prizane-se niti bratom duhovnikom; ali res ne more dotični verjeti, da so le-ti imuni, kar se tiče komunizma. V teh dneh je neki Nemec isto govoril o »Tito-komunistih«, mislil je s tem neke gradiščanske Hrvate. Prav zanj je bilo to potrebno. On, ki se kot veroučitelj za časa nacizma ni upal stopiti niti k staršem svojih šolarjev, da bi vztrajali, kako je potrebno, da verouk poučuje le duhovnik. Za to se je vendar našel Hrvat, ki je to pismeno zahteval. Toda danes je tudi ta naš Hrvat v njegovih očeh »Tito-komunist«.

Tako daleč sežejo zunanji pojavi. Toda, ker ni nobena stvar brez cilja in smisla, ima tudi ta propaganda svojo nalogo. Kam je usmerjena, lahko ulovimo z rokami. Lahko bi namreč od pike do pike nekakšnega peklenskega načrta dokazali, da vsi naši Hrvati, ki se bojujejo za svoj narod, za ohranitev naše hrvatske materinske besede, ki se ne sramujejo biti Hrvati — ne delajo to samo zaradi svojega prepričanja, temveč da so za to dobili napotila z juga. Mi vsi vemo, da je to taka neumnost, da že kriči do neba. Toda tudi očetje te propagande niso tako bedasti, da sami tega ne bi vedeli. Zakaj pa potem to delajo? Spekulirajo s človeškimi slabostmi in z nerazumnostjo ljudi. Mislijo, naj bo neumnost, vendar če jo stokrat na dan zatrobimo ljudem v prazne glave, bo nekaj vendarle ostalo...

Novi časi, nove metode, nova moda. Molimo za nje, da jim bo bog oprostil! Vendar ostanimo budni, spoznavajmo volka v ovčji kožli!

Redno izpolnjevanje obveznosti do Sovjetske zveze

Ko je Avstrija s podpisom Državne pogodbe prevzela v svojo last tako imenovano nemško imovino, ki so jo deset let po vojni upravljale zasedbene sile, se je morala obvezati, da bo za to premoženje plačala gotovo odškodnino. Z zahodnimi silami se je v znanem dunajskem memorandumu sporazumela, da bodo pri raznih podjetjih dobile spet vpliv tuje — zlasti angleške in ameriške tvrdke, Sovjetski zvezi pa mora v teku šestih let plačati odškodnino v obliki blagovnih dobav v skupni vrednosti 150 milijonov dolarjev ter posebej še 10 milijonov ton nafte v teku desetih let.

Nedavno objavljeno poročilo o blagovnih dobavah Sovjetski zvezi kaže, da izpolnjevanje prevzetih obveznosti dobro napreduje. Pričakujejo, da bo z dobavami v vrednosti 25 milijonov dolarjev do 27. julija tega leta izpolnjena že polovica celotnega dolga. Že do 30. junija je Avstrija na račun tretjega dobavnega leta izvozila v Sovjetsko zvezo blaga za

22,4 milijona dolarjev, na račun četrtega dobavnega leta pa za 303.000 dolarjev. Tudi pri dobavi nafte ni prišlo do zastoja in so znašale dobave za tekoče leto konec junija 927.000 ton in je računati, da bo do postavljenega roka lahko dosežen letni obrok v višini enega milijona ton.

Tozadevne blagovne dobave Avstrije Sovjetski zvezi bodo tudi eno izmed glavnih vprašanj na bližnjih medsebojnih pogajanjih ob priložnosti obiska avstrijske vladne delegacije v Moskvi. Vladni predstavniki so že ponovno izjavili, da bodo skušali doseči gotovo znižanje obsega predpisane odškodnine in bi različno blago raje dobavljali Sovjetski zvezi potom rednega trgovanja. V tej zvezi je bilo tudi slišati, da bodo avstrijski predstavniki v Moskvi zaprosili za posojilo v višini 100 milijonov dolarjev, vendar je take vesti kancler Raab odločno zavrnil in dejal, da bodo uspehi pogajanj vidni šele po zaključenih razgovorih.

Celovško velesejmišče kot pravo mravljišče

Že nekaj tednov je opaziti na celovškem velesejmišču živahno dejavnost, saj so priprave za Koroški velesejem — avstrijski lesni sejem, ki bo od 7. do 17. avgusta v polnem teku. Nekatere večje firme so razdrle svoje dosedanje paviljone, ki niso več odgovarjali napredku ter si postavile nove, elegantne in moderne. Tudi velike platnene razstavne dvorane so že postavili. Posebno interesantno pa je letos v lesnem oddelku, kjer je v pripravljanju za letošnje obiskovalce sejma polno presenečenj in zanimivosti za kmete, ki so tudi posestniki lesa. Prikazano bo namreč vzorno gozdarstvo, elementarne nesreče v gozdu, kako varujemo gozd pred škodljivimi vplivi ipd. Razen tega bodo letos prav tako zastopane vse druge gospodarske panoge, tako da bo za vsakega obiskovalca velesejma kaj zanimivega.

Za letošnji velesejem so bile določene tudi nove vstopnine. Tako bo znašala

vstopnina za dnevni obisk za odrasle 8.— šilingov, za otroke od 6. do 14. let 3.— šilinge, za večerni obisk za odrasle 3.— šilinge, za otroke od 6. do 14. let 1.— šiling. Otroci pod šest let imajo prost vstop.

Enotna navodila za šoferske izpite po vsej Avstriji

S 7. julijem je ministrstvo za trgovino in obnovo kot pristojno ministrstvo razposlalo na vse deželne glavarje Avstrije enotna navodila za polaganje šoferskih izpitov. Nova navodila obsegajo točen oris vprašanj, ki jih naj izpitne komisije stavijo bodočim šoferjem. Znano je, da je bilo doslej pri polaganju izpitov za šofersko izkaznico stavljenih vse preveč tehničnih vprašanj in je bil izpit bolj podoben izpitu mehanikov, kar je marsikomu onemogočilo, da bi dosegel šofersko izkaznico ali je moral izpite večkrat ponavljati, kar je bilo v zvezi z velikimi stroški. Navodila za bodoče izpite pa predvidevajo predvsem več praktičnega znanja in poznanja prometnih predpisov, poznavanja prometnih znakov, razpoznavanje prednosti na posameznih cestah, točno poznavanje osvetlitve vozil, svetlobnih znakov ipd. Ker le točno poznanje prometnih predpisov more zmanjšati naraščajoče prometne nesreče. Razen tega je treba pri polaganju izpitov upoštevati posameznike glede na stopnjo izobrazbe, in naj ne bo važno, kako se posameznik izraža, pač pa naj bo odločilno dejansko znanje in razpoznavanje v posameznih situacijah. Ta nova navodila bodo izpite znatno olajšala in obenem nudila več možnosti, da se posameznik nauči prometne predpise.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Sejem tekstilij v Leskovcu

Na šestem mednarodnem sejmu tekstilij in tekstilnih strojev, ki bo od 13. do 20. julija v Leskovcu, bo razstavilo 156 podjetij iz Jugoslavije in 26 podjetij iz Italije, Francije, Belgije, Švice, Vzhodne Nemčije, Zahodne Nemčije, Madžarske in Čehoslovaške. Pred otvoritvijo sejma je bilo posvetovanje o proizvodnji tekstilnih surovin v Jugoslaviji. Na posvetovanju je sodelovalo okoli 500 strokovnjakov s 25 strokovnimi referati in koreferati. Na lanskem sejmu v Leskovcu so bila inozemska podjetja še maloštevilno zastopana.

Naraščanje nemške avtomobilske proizvodnje

Zveza zahodnonemških avtomobilskih industrialcev javlja, da je bilo v prvih petih mesecih letošnjega leta izdelanih v nemških avtomobilskih tovarnah 617.238 avtomobilov, kar predstavlja naraščanje produkcije za 21,8 odstotka v primerjavi s istim obdobjem leta 1957. Osebnih avtomobilov je bilo izdelanih letos 25 % več kakor lani, produkcija tovornih avtomobilov pa je narasla za 9 %. Od izdelanih avtomobilov je Zahodna Nemčija izvozila do konca maja 300.827 vozil, kar prav tako predstavlja naraščanje izvoza za 27 % v primerjavi s istim obdobjem lani.

Elektrika se bo podražila

O zvišanju cen za dobavo električnega toka se je govorilo že dalj časa in so podjetja, ki proizvajajo elektriko, utemeljevala svojo zahtevo po zvišanju cen z naraščajočimi stroški proizvodnje. Končno so govorice o takem zvišanju potihnile in se je že marsikdo veselil, da bo ostalo pri sedanjih cenah, ki niso ravno nizke. Zdaj pa je bilo na vsem tistem uradno sporočeno, da bodo od 1. avgusta dalje veljale nove cene, ki so po posameznih zveznih deželah za 3 do 18,5 % višje od dosedanjih.

Pri nas na Koroškem se bodo cene za električni tok zvišale pri KELAG za 15,3 in pri celovških elektrarnah za 12 %.

PO ŠIRNEM SVETU

Washington. — Predsednik ZDA Eisenhower je podpisal zakon, s katerim so do 30. junija 1962 podaljšana izredna pooblastila, ki jih ima predsednik ZDA v primeru sovražnega napada. Na osnovi tega zakona ima predsednik pravico proglasiti izredno stanje, in ukreniti vse drugo, potrebno za varnost države.

New York. — Komisar federalnega sodišča v Los Angelesu Theodor Hocke je določil postopek v nadaljnjem proučevanju jugoslovanske zahteve o izročitvi zločinca Artukovića. Obema strankama je določil rok dveh mesecev, začnši od 8. julija. Do tega roka morata predložiti pismene vloge, v katerih morata sumirati izražena stališča.

Bruselj. — Komisija Evratoma je poslala sporočilo Evropski skupščini, v kateri pravi, da gradijo države, članice evratoma sedem atomskih central. Poleg tega je v Zahodni Evropi sedem poskusnih reaktorjev, osemnajst pa jih gradijo ali nameravajo graditi.

Zeneva. — Tu je bilo sporočeno, da je podpis sporazuma o odškodnini bivše družbe Sueškega prekopa in ZAR preložen za nedoločen čas. Guverner centralne egiptovske banke je izjavil, da sporazum ni bil dosežen zaradi vprašanja deviznega tečaja, po katerem naj bi ZAR plačala bivšim delničarjem družbe 23 milijonov funtov šterlingov.

Bonn. — Zahodnonemško obrambno ministrstvo je sporočilo, da bo od 3. do 10. avgusta obiskal Zahodno Nemčijo turški obrambni minister Etnan Menderes. Menderes bo s tem vrnil obisk zahodnonemškega obrambnega ministra Straussa v Turčiji. Oba obrambna ministra bosta govorila o možnostih sodelovanja med obema državama na področju oborožitve.

Bern. — Švicarska vlada je pretekli petek sporočila, da je naročila obrambnemu ministrstvu, naj izvede priprave za oborožitev švicarske vojske z jedrskim orožjem.

Ottawa. — Ameriška in kanadska vlada sta objavili skupni sklep o ustanovitvi mešanega šestčlanskega odbora, ki se bo ukvarjal s političnimi problemi skupne obrambe Severne Amerike v splošnih okvirih atlantskega pakta. Člani tega odbora bodo v rangi ministrov. Odboru pa bosta načelovala izmenoma zunanja ministra ZDA in Kanade. Tudi seje odbora bodo izmenoma v Washingtonu in Ottawi.

Tokio. — Japonske oblasti poročajo, da je nad 500 Korejcev v gladovni stavki, ker jim niso dovolili, da bi odšli v Severno Korejo. Med njimi je tudi 135 žensk. Omenjeni Korejci se niso hoteli vrniti v Južno Korejo, kakor so jim predlagale japonske oblasti.

New York. — Osemnajst delegacij azijsko-afriških dežel v Združenih narodih je podpisalo zahtevo, naj Generalna skupščina na letošnjem zasedanju spet razpravlja o Alžiriji. To zahtevo je podpisala tudi turška delegacija. V tej zvezi je zastopnik burmanske delegacije povedal, da se letošnja zahteva ne razlikuje od lanske, ker znova zahteva, naj se alžirsko vprašanje reši z miroljubnim, demokratičnim in pravičnim sporazumom med Francijo in Alžirci.

Kairo. — Pretekli teden je bil v Kairu aretiran dr. Hans Eisele, ki je obtožen številnih umorov v koncentracijskem taborišču v Buchenwaldu. Kot je znano, je Eisele prosil egiptovske oblasti za politični azil. Eisele je pred aretacijo izjavil, da ima čisto vest in da ni umoril nikogar in da je samo žrtev neke mahinacije.

Dunaj. — Četrty mednarodni kongres biokemikov bo septembra na Dunaju. Sodelovalo bo kakih 3500 znanstvenikov iz ZDA, SZ in drugih dežel sveta.

Bonn. — SS-ovski voditelj iz zloglasnega koncentracijskega taborišča Sachsenhausen Martin Knittler, ki je obtožen, da je skupno s še dvema SS-ovskima zločincema izvršil umore nad 11.000 kaznjenci in vojnimi ujetniki, se je v ječi v Bonnu obesil. Knittler bi bil po mnenju javnega tožilstva obsojen na dosmrtno ječo.

Med dobrimi sosedi ni nestrpnosti ...

Otvoritev razstave gotskih fresk iz Slovenije v celovškem Domu umetnosti

Na področju kulturne izmenjave med Koroško in LR Slovenijo je bil storjen spet pomemben korak naprej: zadnja sobota je bila v celovškem Domu umetnosti — samo nekaj dni po uspelem gostovanju celovških madrigalistov na Ljubljanskem festivalu — slovesno odprta edinstvena razstava umetnostno izdelanih kopij gotskih fresk iz Slovenije. Ta razstava, ki bo odprta do 3. avgusta, je tokrat prvič dostopna javnosti in jo bodo celo v Ljubljani prikazali šele jeseni.

Ob otvoritvi razstave so bili poleg številnih drugih zastopnikov kulturnega in javnega življenja navzoči deželni glavar Wedenig, vodja kulturnega referata deželne vlade dvorni svetnik dr. Rudan, ravnatelj deželnih uradov Newole, deželni poslanec ing. Medlin, celovski podžupan Seidling (v zastopstvu župana Ausserwinklerja, ki je trenutno na dopustu), mestni svetnik Novak, ravnatelj magistrata Gröll in drugi. Od generalnega konzulata FLRJ v Celovcu so bili navzoči generalni konzul Trampuž, vicekonzul Barbo-rič in sekretar Rumpret, italijanski konzulat pa je zastopal vicekonzul Bonoldi. Med gosti iz Ljubljane, ki jih je dvorni svetnik dr. Rudan posebno prisrčno pozdravil, pa so bili predsednik Sveta za znanost in kulturo LRS Kocjančič, podpredsednik Modic ter sekretar Vodopivec, nadalje ravnatelj Narodne galerije v Ljubljani dr. Dobida, univ. prof. dr. Stele in kustos Zupan. Vsekakor značilno pa je, kar le mimogrede omenjamo, da med navzočimi predstavniki ni bilo zastopnika škofijstva, ki je ob vsaki drugi priložnosti zastopano po visokih in najvišjih predstavnikih. Tokrat bi se pač lahko prepričal o »strašnem preganjanju vere in cerkve« v Jugoslaviji, ki se verjetno izraža v tem, da skrbijo za obnovo in ohranitev cerkva ter kopije fresk iz najrazličnejših cerkva prikazujejo na mednarodnih razstavah.

Za dvornim svetnikom dr. Rudanom, ki je pokazal na dosednji razvoj kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo ter poudaril pomembno vlogo tega sodelovanja, je spregovoril predsednik Sveta za znanost in kulturo LRS Kocjančič. Najprej je nakazal bistvo in pomen razstave z umetniškega vidika ter nato dejal:

Razstava pa je pomembna tudi kot nadaljnji člen v verigi že tradicionalne kulturne izmenjave med našima deželama. Ponovno smo ob priliki raznih kulturnih gostovanj tu pri vas in pri nas poudarjali njihovo koristnost in nujnost ter potrebo nadaljnega poglobljanja in razvijanja medsebojnih stikov. Mislim, da danes nihče več ne dvomi, da je ta pot pravilna. Zato je nujno, da naša kulturna izmenjava ne bo vezana po svojem namenu le ozko na naši sosednji deželi, temveč da naši dve deželi pripomoreta tudi k nadaljnjemu izboljševanju razmer med Avstrijo in Jugoslavijo in odstranjevanju nerazumevanj, kjer se ta pojavljajo. Tako delo se mora razvijati ne glede na trenutne pri-

like in neprilike v svetovni politični areni, kajti neogibno dejstvo sosedstva in pripravljenosti, koristiti stvari miru v svetu, nam nalaga, da kot prepričani pristaši miru in aktivne koeksistence storimo vse za izboljšanje odnosov med našima državama in s tem tudi za mir v svetu. Med dobrimi sosedi ni nestrpnosti, zagrizenosti in nerazumevanja, vse nerešene stvari se lahko urejajo sporazumno. In nobenega dvoma ni, da si velika večina ljudi na obeh straneh Karavank želi dobrega sožitja in razumevanja svojih interesov. Izražam odkrito srčno željo, naj bi ta razstava dosegla tudi te cilje.

Tudi deželni glavar Wedenig, ki je potem razstavo otvoril, je v svojem govoru zlasti poudaril, da vidi v prizadevanjih za kulturno izmenjavo najboljšo možnost, da se izboljšajo odnosi in se utrdi prijateljstvo med obema sosednjima narodoma in sosednjima deželama. Izrazil je prepričanje, da je tudi kulturna izmenjava, ki je naletela na veliko razumevanje na obeh straneh Karavank, bistveno prispevala k odstranitvi raznih nesporazumov ter privedla do dobrih odnosov med obema narodoma. Ko se je zastopnikom Slovenije zahvalil za njihovo pomoč pri organiziranju razstave, je dejal, da je tudi v koroški deželni vladi pripravljenost, da to sodelovanje postane čim bolj tesno in se razširi še na druga področja. Tudi ta razstava — je dejal — bo nadaljnji prispevek k tem prizadevanjem, saj je umetnost mednarodni jezik, ki ga razumejo vsi, ki ga razumeti hočejo.

Slovenski slikarji razstavljajo v Beljaku

Istega dne kot razstava gotskih fresk iz Slovenije je bila v Beljaku v okviru kulturnih tednov odprta razstava slovenskih slikarjev. Med udeleženci otvoritvene slavnosti so bili predsednik koroškega deželnega zbora Sereinigg, deželni svetnik Truppe kot zastopnik deželnega glavarja, beljaški župan Timmerer, državna poslanca Populorum in Suchanek, deželna poslanca Petschnik in Kerstnig, z jugoslovanske strani pa konzul Pendžić ter ravnatelj ljubljanske Moderne galerije in predsednik Jakopičevega paviljona prof. Kržišnik.

V svojem govoru je prof. Kržišnik v slovenskem in nemškem jeziku nakazal pomen razstave ter poudaril zanimanje, ki vlada med Beljakom in Ljubljano za medsebojno kulturno življenje. Župan Timmerer pa je naglasil umetnost kot povezovalni člen med narodi ter dejal, da ima Beljak kot obmejno mesto ob stika-lišču treh narodov za to poseben smisel.

Razstava, ki je urejena v Paracelsovi dvorani in bo odprta do 27. julija, obsega 51 slik sodobnih mlajših umetnikov. Po obsegu sicer manjša pa razstava po svojem izboru kljub temu daje značilno sli-

strokovni opis razstave je podal ravnatelj Narodne galerije dr. Dobida (njemu gre tudi največja zasluga za pripravo razstave), pod katerega strokovnim vodstvom so si gostje ogledali posamezne razstavljene umetnine. Razstava obsega 38 kopij fresk iz dobe od 14. do 16. stoletja, ki so jih v naravni velikosti in ob doslednem upoštevanju načina slikanja na mokri omet kopirali priznani akademski slikarji, ter 4' akvarele zaslužnega slovenskega restavratorja in kopista, slikarja Mateja Sternena. Razstavljene kopije so sicer le izbor iz celotne zbirke, vendar predstavljajo dober in načrtno prirejen pregled slovenskega freskantstva, saj so zastopani vsi glavni mojstri, ki so v tisti dobi delovali v Sloveniji. Tako kaže razstava razvoj tedanje slikarske umetnosti v Sloveniji, na katero so, zlasti v gorenjskem in primorskem delu, močno vplivali tedanji freskanti na Koroškem in v Furlaniji ter je prikaz ustvarjalnosti umetnikov, ki jih je vzgajal Mediteran, zibelka svetovne kulture in civilizacije, da so ustvarili umetnine na ozemlju od Furlanije preko Slovenije in Koroške v takem obsegu in v taki kvaliteti, kot jih iz teh časov nimamo ohranjenih nikjer drugod v Evropi. Razstava torej dostojno predstavlja visoko raven slovenskega freskantstva iz časa od 14. do 16. stoletja in je dokaz, kako visoko kljub hudim oviram zaradi vojske, turških vpadov in drugih nemirov se je povzpela upodabljalno-ča umetnost na slovenskih tleh proti koncu srednjega veka.

Razstave, ki jih pripravlja Jakopičev paviljon

Za drugo polovico letošnjega leta imajo v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani predvideno razstavo Franceta Slane, ki se je lepo predstavil s svojimi risbami že pred tem v Mali galeriji. Javnosti je poznan tudi že, kot nagrajenec sredozemskega bienala v Egiptu.

Razen olj Nikolaja Omerse bodo v Jakopičevem paviljonu razstavljena še dela »Decembrske grupe« iz Beograda, v okviru katere bo razstavljenih 50 slik. V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo bodo v paviljonu razstavljena dela Bischoffshausena iz Beljaka. Nato bodo razstavljene še slike in miniature reških umetnic. V načrtu so dalje še razne umetniške razstave posameznikov kot Draga in Nandeta Vidmarja ter drugih.

Pevska prireditve s 30.000 pevci

Včeraj se je na Dunaju začela zvezna pevska prireditev, za katero je bilo prijavljenih okoli 30.000 pevcev in pevk iz vseh delov Avstrije ter iz Nemčije, Nizozemske, Francije, Švice, Skandinavije in Amerike.

Na tridnevnem sporedu so številni koncerti posameznih zborov, nastopi združenih zborov ter druge pevske prireditve, nadalje razni sprejemi, razstave in za ključek parada pevskih zborov. Avstrijska pošta bo za to priložnost izdala tudi posebno znamko, posvečeno avstrijskemu liriku Waltherju von der Vogelweide.

Razumljivo je, da so na tej prireditvi v posebno velikem številu zastopani domači avstrijski pevci. Samo iz Koroške jih je menda 2000. Značilno pa je, da organizatorji te prireditve tudi tokrat pri povabilu posameznih pevskih zborov niso upoštevali slovenske pevske zbere na Koroškem, ki so že večkrat dokazali, da sodijo med dobre interprete narodne pesmi. Kakor znano so že ob podobni prireditvi v Celovcu odklonili sodelovanje naših pevskih zborov, ki so izčeno želeli sodelovati. Zato upravičeno dvomimo, da gre pri prireditvi zgolj za pesem...

3. mednarodna razstava fotografij v muzeju

V sredo je bila v celovškem muzeju otvorjena 3. mednarodna razstava fotografij ljubiteljev narave.

Razen tega je bila prav tako v sredo v muzeju otvoritev razstave grafik, plastik in slik mladih umetnikov iz Graza. Razstava fotografij prikazuje umetniške posnetke iz narave in drugo. Razstava je zelo zanimiva, ker združuje ljubitelje narave iz raznih dežel. Prav tako zanimiva je razstava grafik, plastik in slik mladih umetnikov iz Graza, ki s temi svojimi deli seznanjajo občinstvo s sodobnim umetniškim izražanjem. Razstavi si je možno ogledati vsak dan.

Dunajski „Sängerknaben“ pridejo spet na Koroško

Svetovno znani zbor — dunajski »Sängerknaben« — bo tudi letos obiskal Koroško ter priredil koncerte v raznih krajih naše dežele. Turneja bo trajala od 2. do 8. avgusta in bodo priznani mladi pevci pod vodstvom novega zborovodje Ksaverja Meyerja predvajali razne stare madrigale, nadalje kompozicije sodobnih avtorjev ter priljubljene Straussove valčke. Posebna privlačnost pa bo komična opera »Vaški brivec« Dunajčana Schenka ter kot dodatek komadi iz raznih delov sveta, kjer je zbor gostoval.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Breme preteklosti

Med šibkostmi, ki obtežujejo sedanji položaj južnotirolskih Nemcev, je tudi pomembno breme iz njihove politične preteklosti kot odločujoči državni narod v cesarski Avstriji. Južna Tirolska omogoča namreč v razmeroma kratkem obdobju primerjavo političnega postavljanja istih dveh narodov v zamenjanih vlogah odločujoče državne večine in pomembne narodnostne manjšine. Ta primerjava pa nikakor ne govori v prid južnotirolskim Nemcem in pomeni najboljčutljivejšo hibo in šibkost njihove politične propagande v sedanji njihovi borbi.

Po štetju leta 1910 je živelo v habsburški monarhiji skupno 768.422 Italijanov, od tega v Trentinu 381.100 Italijanov in Ladincev.¹¹²⁾ Nemška števena geometrija

¹¹²⁾ Pripomba: Ostali so bivali v Trstu, v obmejnih krajih Goriške, v obrežnih mestih Istre in Dalmacije in na Reki.

je tedaj Ladince še načelno navajala v skupnem številu z Italijani, da bi po potrebi lažje izigravala številke. Po členu 19 tedanje državne ustave z dne 21. decembra 1867 so bili »vsi narodi države enakopravni in vsak narod ima neokrnjivo pravico do varovanja in negovanja svoje narodnosti in svojega jezika.« Ta ustavna določba je izvirala iz dejstva, da nekoga večinskega državnega naroda v Avstriji sploh ni bilo. Kajti Nemci so tvorili v resnici komaj malenkost več kot trideset odstotkov prebivalstva, torej niti ne tretjine! Njihov gospodujoči položaj in vsestranske predprave, predvsem prevladovanje nemščine v javnem življenju, so bili brez vsakršne pravne osnove, pridobljeni zgolj s pomočjo osvojenih položajev v politiki in gospodarstvu ter vsled opore v nemški dinastiji. Govoriti o kakšni »širokogrudnosti avstrijskih Nemcev v ravnanju z drugimi narodnostmi« je torej že v osnovi potvorba, ker so ti Nemci

bili tudi samo narodnostna manjšina med vsemi ostalimi narodi. Nasprotno pa so upravičene pritožbe vseh ostalih ljudstev Avstrije nad izrednimi predpravicami, ki si jih je ta nemška manjšina na račun ostalih narodov lastila. To je izhodišče, ako ne razlikujemo vnaprej gospodskih narodov in manjvredne raje. Tega razlikovanja očitno Italijani Trentina niso priznavali. Kot zavedni pripadniki naroda z bogato kulturno tradicijo, ob meji mlade zedinjene Italije, so bili koncepcijam vseh raznih nemških političnih struj trn v peti.

Jasno je, da nobena državna uprava ni mogla mimo pomembnega števila Italijanov ter jim je bila prisiljena priznati, čeprav morda proti svojim željam, najosnovnejše državljanske pravice. Zaradi tega še davno niso upravičeni visokodoneči naslovi in napisi o »vzoru Stari Avstriji«, ki jih posebno v zadnji dobi stalno uporablja južnotirolska in avstrijska politična propaganda. Pcsnemanje resnice bo Nemcem kaj malo koristilo.

Italijani Trentina so brez kakršne koli samostojne ali neodvisne uprave do leta 1918 spadali pod centralistično upravo grofije Tirolske v Innsbrucku. Poleg 16

demških so pošiljali devet¹¹³⁾ italijanskih poslancev Tirolske v državni parlament na Dunaju. V deželni zbor v Innsbrucku so izvolili 23 deželnih poslancev, katerim je sedela nasproti večina 45 nemških poslancev. V Deželnem zboru (vladi) sta bila poleg petih Nemcev tudi dva Italijana.

Glede jezikovnih pravic je veljalo, da je bila v razpravah deželnega zbora dovoljena poleg nemščine tudi italijanščina, prav tako so izhajali v obeh jezikih tudi deželni zakoni. Jezik politične in finančne uprave se je ravnal po narodni pripadnosti stranke, vendar so v resnici to določali (po ogromni večini nemški) uradniki. Notranje uradovanje je bilo teoretično možno v obeh jezikih, v praksi pa celotno uradovanje z višjimi uradi in deželno upravo v Innsbrucku nemško. Uradni obrazci so bili deloma izključno nemški, prav tako so uradi pretežno uporabljali izključno nemške nazive tudi za čisto italijanske kraje.

(Nadaljevanje sledi)

¹¹³⁾ Pripomba: Med temi so bili zadnje 7 poslancev konservativne „ljudske stranke“, 1 poslanec nacionalne liberalne stranke in en socialdemokrat!

Želinje

Pri nas smo imeli v nedeljo novo mašo. Kuhlingov sin Leopold Kassl v Štriholčah je bil primicijant. Kakor je ob takih priložnostih navada, se je slovesnosti udeležilo veliko ljudi iz domačih in daljnih krajev. Ker je novomašnik sin zavedne slovenske družine in se tega tudi sam zaveda, je imela slovesnost pristen domač značaj.

Našli pa so se na žalost nestrpneži, ki so storili dejanje, ki nikakor ni v čast okolici in kaže, da nekaterim še vedno ne gredo v račun mirno sožitje in dobri odnosi med obema narodoma na vasi in v deželi. Zgodilo se je tudi tokrat v okrilju temne noči, da so doslej neznani storilci raztrgali in zmetali proč transparente s slovenskim besedilom. Ob poti, kjer se je pomikal sprevod na dan primicije, pa so zasajene mlade breze porezali ali polomili. Vsi uvidevni ljudje se nad takim neodgovornim početjem upravičeno zgražajo in nečastno dejanje nedeljno obsojajo. Vsi dobro misleči tudi odobravajo, da je pri pridigi dogodek primerno očrtal in dejanje obsodil g. župnik Holmer ter naglasil, da so obsojanja najbolj vredni tisti nepoboljšljivi hujskaški elementi, ki se skrivajo v ozadju in ščuvajo ter se poslužujejo nepremišljenih ljudi, pogosto mladih fantalinov in tako kalijo lepo sožitje v deželi, ki naj bi bila domovina obeh narodov.

Ko novomašniku čestitamo, se nadejamo, da bo stopal po poti rodoljubnih koroških duhovnikov Urbana Jarnika, Matije Majarja-Ziljskega, Einspielerja in drugih, ki se niso strašili tudi žrtev, ko je šlo za naravne življenjske pravice, za katere se bori slovensko ljudstvo na Koroškem.

Strahotna elementarna nesreča

Črni oblaki so se v soboto proti večeru zbrali na nebu. Kazalo je na nevihto in zares je nastala. Zagrmelo je samo dvamorda trikrat. Strela pa, ki je treščila ob cesti iz Zrelca v Celovec, je neusmiljeno zahtevala dvojce mladih življenj, dveh ljudi, ki sta se imela rada in se pripravljala za skupno življenjsko pot. Kakor pravijo, sta bila Terezija Tomic, p. d. Pekova iz Repelj pri Pliberku, in Jožef Hauswirt iz Celovca zaročena. V Celovcu sta se srečala in hotela napraviti v soboto izlet na Radiše. Kmalu iz Celovca ju je medpotooma dohitela nevihta.

Pred dežjem sta iskala zavetje pod lipe v drevoredu ob cesti. Pod istim drevsom sta vedrila tudi 13-letna Katarina Tomanschger in neki okoli deset let stari fant. Nenadoma je udarila strela in vsi

Razgibana nedelja v Libučah

Nova maša je v naši vasi vedno nekaj poseben dogodek. Takšen dan smo doživeli tudi minulo nedeljo. Primicija sama in lepo vreme sta privabila ogromno ljudi iz vseh krajev. Neštetna motorna vozila omogočajo hiter in udoben prihod in umevno je, da ljudje, posebno mladina, radi pohitijo tja, kjer se, kaj dogaja.

Na predvečer je bil sprejem novomašnika Janeza Skuka, sina ugledne Skukove družine v Senčnem kraju. Značaj slovesnosti je bil domač, slovenski. Transparenti na slavalokih so v pretežni večini pokazali, da je primicijant sin zavedne slovenske družine in da se tega tudi sam zaveda. V zadoščenje in zadovoljstvo pa je treba ugotoviti, da pri slovesnosti ni bilo čutiti nacionalne nestrpnosti, kar je brez dvoma prijetno odjeknilo pri vseh dobro mislečih. Primicijanta so sprejeli z nagovori, deklamacijami in petjem. Pozdravne besede v obeh deželnih jezikih je spregovoril tudi libuški župan g. Kristan ter je njegovo upoštevanje domačega jezika napravilo na navzoče ugoden vtis. Prav dobro se je izrazil v jeziku, ki ga govori vse prebivalstvo.

V nedeljo so novomašnika spremili od rojstne hiše v Libuče, kjer je bila slovesnost na prostem. Libuški fantje so marljivo streljali z mošnjari, da se je razlegalo daleč naokoli. Nato pa so se v

vaški gostilni pri Marinu prav dobro imeli številni gostje.

Mlademu duhovniku ob dosegu njegovega cilja čestitamo in smo prepričani, da bo svojo dejavnost nepristransko posvetil tudi blaginji in koristim slovenskega ljudstva na Koroškem.

Dan, ko je prišlo v kraj veliko ljudi, je izkoristila tudi znana Hrustova gostilna in priredila poletno veselico. Ob vročini, kakršna je bila, je razumljivo, da je teklo pivo, pa tudi Grilove »Lixade«, ter so imele natakarike dovolj opravka, da so ustregle vsem številnim gostom pod košatimi senčnatimi lipami. Mladi šmarješki godci so marljivo igrali, pari pa so se potili v veselem plesu. Prijetno razpoloženje je trajalo pozno v nočne ure. Med gosti so bili tudi nekateri iz bližnjega zamejstva. Med temi znana družina pevcev, Gulakova, ki sama sestavlja kompleten zbor. Z lepim petjem so tudi na tej zabavi doprinesli svoje najboljše.

Žrelec — Pokrč

Nekega dne minulega tedna je mati Hilda Egger iz Dolnje vesi v občini Žrelec nabirala črnice v gozdu v bližini Pokrč. S seboj je vzela tudi svojega triletnega sinčka. Zaverovana v svoje delo, da bi čimprej napolnila košaro, je nekoliko pozabila na pažnjo svojega otroka. Nato pa je nenadoma dognala, da se je otrok brez sledu nekam zgubil in se tudi ni oglasil na njene nenehne klice. Dalj časa ga je zaman iskala, nato pa je vsa zaskrbljena obvestila svojega moža. Oba sta Frančka iskala pozno v noč, toda brez uspeha. Nastala je temna noč in prekiniti sta morala iskanje.

Po prečuti noči sta o dogodku navsezgodaj obvestila orožnike v Grabštanju. Žandarmerijski uradniki so takoj obvestili domačo požarno brambo ter jo poklicali na pomoč pri iskalni akciji. Mnoge ure so iskali otroka in že je na veliko prepaščenje staršev kazalo, da ne bodo imeli uspeha.

Končno se je v iskalno akcijo vključil tudi grabštanski podžupan Primož Moritz in povabil na pomoč gasilce iz Pokrč ter mnoge druge prostovoljne pomagače.

Drobni zapiski z izleta

radi zadržujejo v njegovi gostilni. Lega je naravno lepa, v klanec se vzpenja temen smrekov gozd, tudi kegljišče je v senci košatih smrekovih kron, okoli pa so zeleni travniki. Luka bi bil vesel, kakor tudi številno drugih, da bi bil mali obmejni promet skoraj urejen, ker si od živahnejšega prometa na cesti Pliberk — Prevalje obeta še večjega obiska. V isti hiši je tudi zadržna trgovina, kjer prodaja poslovođkinja, ki je doma iz Laškega. Njenega očeta posebno dobro poznajo radiški pevci, ker marljivo deluje v

Ne zamudite prilike

in si oglejte edinstveno razstavo gotskih fresk iz Slovenije v celovškem Domu umetnosti v Radetzkystrasse. Razstava bo odprta do 3. avgusta. Podrobnejše poročilo o njej prinašamo na 3. strani.

PD »Svoboda«, ki je omogočilo radiškim pevcem nad vse prijetno in uspelo gostovanje.

Kakih deset minut, na Kralov vrh, je bilo treba kolo tiščati, da je postalo skoraj nekoliko vroče.

Pri Kralu je večje posestvo, ki ga danes upravlja prevajška Kmečko gospodarska zadruga. Osredotočila se je na gojenje sadnih kultur in že raste množina sadnega drevja v negovanih redih. Na posestvu redijo tudi vrsto lepih molznih krav, katerih mleko prevažajo upravnik posestva Stefan Kral vsak dan na Prevalje, da so številne delavske družine čimbolj preskrbljene.

Od vrha dalje vodi cesta navzdol in kolo teče samo. Na obeh straneh ceste se košati smrekov gozd in skoraj te vabi v

sveto tihoto, kjer gozd nalahno šušti, včasih zažgoli ptič, se splaši srna ali pa jo pociedi zajec, kolikor ga nesejo noge.

Kmalu se pokaže Polana, večje posestvo z gostinskim obratom. Ime Polana je porabil pisatelj Ks. Meško za značilno povest »Na Poljani«, ki jo je napisal, ko je bil župnik v Štanjelu. Od Polane se odcepi cesta v rudniško Mežico in Črno. Cesta je asfaltirana in v izredno dobrem stanju, kljub težkim in mnogim tovornim vozilom blaga iz rudnikov v Podpeci. Sploh je na tej cesti opaziti vedno bolj pojačen motoriziran promet različnih motornih vozil domačinov, kar kaže o vidnem tehniškem napredku tudi v tem kraju Slovenije.

Ob Meži, ki ni vedno bistra hči planin, ker je pogosto kalna in motna od rudnin, vodi cesta skozi ozko dolino na Prevalje, v staro, danes modernizirano delavsko naselbino. Kraj z okoli 3500 prebivalci je turističen in izhodišče za prijetne ter hvalne izlete na okoliška pobočja in vrhove. Na Prevaljah so osnovna šola, nižja gimnazija, razni krajevni uradi, banka ter sedež kulturnih in družbenih organizacij. Kdor se hoče srečati s Prevaljčani vseh plasti, se zglesi v gostinskem podjetju Maksa Encija, bivši gostilni pri Rozmanu, kjer se zbira vsa prevajška družba: delavci, uradniki, učitelji in profesorji, kmetje, skratka staro in mlado. Se kratek obisk pri mladinskem pisatelju profesorju Leopoldu Suhadolčanu, ki je zelo priljubljen pri slovenski mladini ter mu je z veseljem prisluhnila tudi že naša mladina, ko je brala njegova dela v našem listu. Nato pa sem se zadovoljen in z lepimi doživetji vrnil v rodni kraj, kjer so takrat češnje v bregu najbolj rdele...

OBVESTILO STARŠEM

Počitniško letovanje naših otrok

Zveza slovenskih organizacij bo tudi letos poslala slovensko govoreče otroke na letovanje v počitniško kolonijo ob Jadranskem morju. Letošnje letovanje bo v Crikvenici od 18. avgusta do 6. septembra.

Za letovanje starši lahko prijavijo otroke v starosti od 9. do 14. leta in sicer pisanim potom najkasneje do 31. julija 1958. Poznejših prijav ne bo mogoče več upoštevati.

Prijava mora vsebovati naslednje podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev,
2. ime otroka ter njegove rojstne podatke.
3. če je otrok že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Prijavi je treba priložiti osebno izkaznico otroka s sliko, ki jo izstavi pristojno okrajno glavarstvo in zdravniško spričevalo ter vplačati režijski prispevek v znesku 100 šilingov.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo po končanem prijavnem roku pisмено obvestili ter jim sporočili tudi potrebna navodila.

Ne zamudite prijavnega termina ter pošljite prijave na naslov:

Zveza slovenskih organizacij
Celovec — Klagenfurt
Gasometergasse 10

Skupno je zgubljenega otroka iskalo okoli 150 oseb, med temi vsa obupana oče in mati. Za starša so bile ure iskanja in negotovosti dolge, dolge, kar je seve povsem razumljivo. Končno pa je prišla svetla točka v mučno razpoloženje. Neka ženska je bila tako srečna, da je otroka našla. Fant se je na svojem gozdnem in nepoznanem sprehodu utrudil in zaspal na srečo toplo poletno noč in se prebudil, ko je slišal hrup ljudi, ki so ga iskali. Popolnoma zdravega in nepoškodovanega sta po toliki zaskrbljenosti srečna starša spet prevzela v svoje roke, ostali pa so se veselili z njima vred.

Podljubelj

Nenadno hitro je nas zapustila Rozalija Maurič v starosti 74 let. Znano in vljudno ženo in mater smo ob številni udeležbi položili 9. tega meseca na domačem pokopališču v spominjski grob njenih padlih sinov kjer ji naj bo zemljica, ki jo je z ljubeznijo negovala, lahka.

V še neurejenih socialnih razmerah za delavce njene dobe ji je bila podeljena skrb za številno družino in kot materi peterih sinov, ji je hitlerjevska vojna prizadela težke udarce, ko so ji padli njeni trije sinovi. Njen starejši sin pa je šel kot borec za boljšo bodočnost v partizane.

Rajno Rozalijo Maurič zavzeto z naprednim mišljenjem bomo pogrešali tudi v naših vrstah ker je kaj rada obiskovala slovenske prireditve, skoroda stalni gost pa je bila na izletih domačega prosvetnega društva v lepe kraje Slovenije in na Jadransko morje. Sočustvujemo z njenim možem Foltejem in z ostalimi sorodniki.

Blato pri Trušnjah

V nedeljo zvečer je nenadoma in tragično preminul Franc Jamnik, 27-letni Ilkartov sin na Blatu pri Trušnjah. Žalostni dogodek je bridko prizadejal znano kmečko družino in z njo vsi, ki smo o dogodku slišali, globoko sočustvujemo. Pokojni je bil blag značaj in priljubljen v vsej soseski. V sredo smo Franca Jamnika položili k trajnemu počitku.

KOLEDAR

Petek, 18. julij: Miroslav
Sobota, 19. julij: Vincencij
Nedelja, 20. julij: Marjeta
Ponedeljek, 21. julij: Prakseda
Torek, 22. julij: Mar. Mag.
Sreda, 23. julij: Apolonija
Četrtek, 24. julij: Kristina

NA ZEMLJI LETA 2058

Na večerjo v slovitim hotelu Waldorf-Astoria v New Yorku so med drugimi povabili tudi sedem velikih imen ameriške znanosti. Povabljeni so bili naslednji učenjaki: že slavni strokovnjak za rakete, sedaj ameriške vojske, nekoč pa hitlerjenskega oporišča v Pennemuendu, Wernher von Braun; nato nosilec Nobelove nagrade za kemijo dr. Albert Szent-Györgyi; dalje prof. James Bonner, biolog na kalifornijskem inštitutu za tehnologijo in prof. Harlson Brown, ki poučuje geokemijo na istem inštitutu (učenjaka svetovnega slovesa); nadalje dr. Clifford C. Furnas, rektor univerze v Buffalu, John Weir, psiholog kalifornijskega inštituta za tehnologijo, in končno Nobelov nagrajenec dr. Hermann J. Mueller, ki poučuje genetiko na univerzi v Indiani.

Vsekakor izbrana družba in ni čudno, če ji je tisk posvetil precejšnjo pozornost. Tema, o kateri je sedmero učenjakov moral govoriti, se je glasila: »Za naslednjih sto let«. Že po naslovu teme je jasno, za kaj je šlo: največji znanstveniki naj bi na podlagi sedanjega stanja v znanosti napovedali, kakšno bo življenje na naši Zemlji čez približno sto let.

Oglejmo si nekaj najbolj zanimivih izjav posameznih učenjakov, ki so vzbudile precejšnje zanimanje, bodisi zaradi svoje drznosti bodisi zaradi svoje nenavadnosti.

Ko je Nobelov nagrajenec dr. Albert Szent-Györgyi poudaril možnosti biokemije v prihodnjem stoletju, je izjavil, da bodo v tem stoletju ljudje prodrli v tajnosti rastlin in se naučili proizvajati hrano neposredno iz sonca, oziroma iz sončne energije, morda pa celo neposredno iz zaloga atomske energije.

Ni manj fantastična ni prognoza astrofizika von Brauna, ki pravi, da bodo do leta 2058 ekspedicije že dosegale Mars in Venero in se na teh planetih utrdile, medtem ko nas bodo raziskovalna potovanja pripeljala celo na Saturn in Jupiter, to je na rob našega sončnega sistema.

Biolog James Bonner predvideva naslednje povečanje našega prebivalstva: Sedanje število prebivalstva, ki znaša 2,7 milijarde, se bo najmanj potrojilo, če upoštevamo, da bo človeško življenje še daljše in da bo nadaljnji razvoj medicine še v večji meri zmanjšal smrtnost od raznih bolezni, ki danes razsajajo med ljudmi. Toda z razliko od pesimističnih preročevanj (in že davno propadlih teorij angleškega teologa Thomasa Roberta Malthusa, ki je napovedoval, da bo človeštvo stradalo), Bonner predvideva, da se bo vsa ta ogromna masa ljudi mnogo bolje hranila kot danes. In to zaradi tega, ker bo vsaka ped zemeljske površine ali obljudena ali obdelana. Hkrati pa bo izginila živina in — na veliko nesrečo sedanjih sladokuscev — perutnina. Ne bo niti ko-

koši niti piščancev niti gosi in verjetno (razen v posebnih rezervatih) niti divjadi. Človek bo postal vegetarianec — pravi Bonner. Jedli bomo zrezke iz rastlinskih proteinov, začinenih sintetično...

Poleg kultiviranja zemljišča, bomo izkoriščali tudi morje, kot vir hrane, v neprimerno večjih količinah kot danes — napoveduje geokemik prof. Brown. Oceani bodo postali eden glavnih virov energije, ker bodo ljudje dobivali iz morja vodik, ki je tako potreben za funkcioniranje vodikovih in atomskih pogonskih sredstev. Učenjaki bodo do takrat dosegli kemično sintezo sončne svetlobe, hrano pa bodo proizvajali neposredno s sončno energijo.

Tudi dr. Clifford Furnas pravi, da nam bo morje vir dragocenih kovin: cinka, zlata, vanadija, titana in drugih, medtem ko bodo s fotosintezo sončne svetlobe, s posebnim postopkom, proizvajali sedaj neznan silna goriva.

Če v Sing-Singu ali kaki drugi ameriški kaznilnici obsodijo kakšnega zločinca na smrt, mnogo ljudi prosi za dovoljenje, da si smejo usmrtitev ogledati. Vendar razen sodniku in zdravniku, duhovniku, sedmim paznikom in dvanajstim izbranim pričam ne dovolijo vstopa nikomur. Usmrtitev ugrabiteljev Halla in Browna si je hotelo ogledati več kot 1500 ljudi. Neki zakonec je pisal, da namerava umoriti svojo ženo, premislil pa bi si samo v primeru, če bi videl morilca umirati. Neki oče je hotel pokazati svojemu sinu, ki je zašel na stranpota, kako končajo zločinci.

Hišo kjer na smrt obsojeni prebijejo zadnje dni svojega življenja, so imenovali v Sing-Singu »klavnico«. Celici, kjer pripravljajo obsojenca na smrt, pravijo »plesna dvorana«, električnemu stolu pravijo »vroči stol«, hodniku, ki vodi do njega, pa pravijo »zadnja milja«. V Sing-Singu običajno usmrčajo zločince ob četrtkih ob 23. uri. Nekaj ur pred tem odvedejo obsojenca v »plesno dvorano«, kjer prejme svojo zadnjo večerjo in kjer se lahko — če to želi — pogovori z duhovnikom. Najstrože je prepovedano dati obsojencu pred usmrtitvijo alkoholne pijače. Obsojenec mora pri polni zavesti nastopiti svojo »zadnjo miljo«. Na tem kratkem hodniku pride najbolj do izraza obsojenčev značaj. Večina zločincev se mirno vda v svojo usodo. Nekaterih pa niti v zadnji uri ne zapustijo humor, ironija in hladnokrvnost.

Bandit John Davis je hotel najprej dokončati partijo »dame«, preden so ga odvedli k »vročemu stolu«. Gangsterja Pavla

Zastarela sredstva za telekomunikacije, kakor so na primer telefon, telegraf, teleprinter in druga, bodo izginila. Namesto tega bodo pošto prejemali na zelo nenavadan, v bistvu pa zelo preprost način. Zemlja bo obkrožena z nešteti majhnimi umetnimi sateliti. Poštni urad bo usmeril svoj radijski val na satelit, le-ta pa ga bo odbil proti drugim poštnim postajam. Televizija bo postala univerzalna: sateliti bodo prenašali oddaje televizijskih postaj iz vseh krajev sveta v vse kraje sveta — zatrjuje Wernher von Braun.

Psiholog dr. Weir zatrjuje, da bo človek neprimerno napredoval. Emocije in impulze bo moč kemično spreminjati. Obstaja tudi možnost prenosa misli na razdaljo, in to brez naprav, če bo učenjakom uspelo odkriti vse tajnosti možganskih električnih valov. Izginile bodo duševne bolezni, emocionalna obolenja, neprilagodljivost okolici.

Dr. Herman J. Mueller pa poudarja, da

Pred „vročim stolom“

Jaworskega zadnja skrb pred smrtjo je bil kriminalni roman v nadaljevanjih, ki je izhajal v nekem dnevniku. Šele v celici smrti je prečital konec romana. Roparski morilec Santello je pred smrtjo zaprosil direktorja kaznilnice, da bi njegovo truplo prodal neki kliniki, z izkupičkom pa naj bi poravnal delnjegovih dolgov. Po njegovi smrti naj ne bi nihče mogel trditi, »da je goljuf«.

Gangsterja Frank Plaia in Scalfoni, ki sta bila usmrčena istega dne, ker sta večino zločinov skupno zagrešila, sta uprizorila pred smrtjo pravo predstavo. Plaia je sedel na stol z žvečilnim gumijem v ustih in se smejal vsem navzočim v obraz. Scalfoni, ki je prišel za njim na vrsto, pa

bo v tem stoletju moč po mili volji povzročiti dvojčke in da ne bo težko doseči tudi tročkov, četvorčkov, petorčkov. Prav tako bo moč vnaprej določiti spol bodočega otroka. Udomačila se bo tudi metoda umetnega oplojevanja in partenogeneza (oziroma rojstvo otroka v posebnih retortah). Te metode bodo uporabljali za zavestno izboljšanje in razvoj pozitivnih lastnosti do najvišje mere. Smatralo se bo za družbeno dolžnost spravljati na svet človeška bitja, ki bodo čim popolnejša, ne pa otroke, ki so utelešene pomankljivosti svojih staršev — poudarja Mueller.

Na umeten način bo moč ustvariti človeka, ki bo povsem enak drugemu človeku, in to s partenogenezo, to je z brezspolnim razmnoževanjem. Jedro spolne celice nekega bodočega Einsteina ali Leonarda Da Vinci ali Beethovna bo moč na umeten način prenesti v živo človeško jajčece ali v eksperimentalno retorto in tako ustvariti človeka, ki bo enak prejšnjemu človeku, kakor da bi bil njegov dvojnik!

je z rokavom obrisal stol in dejal: »Ta je pa še umazan od mojega predhodnika! Vsaj očistili bi ga lahko!«

Svoje zadnje izjave obsojenci večinoma napišejo, ker jih skoraj vedno objavi časopisje. Neki na smrt obsojeni zločinec se je v svoji zadnji izjavi pritožil nad »vročo hrano«, ki jo je dobil zadnji večer. Mike Kanovski je zapustil svojo leseno nogu nekemu častnikarju z željo, da bi jo kdaj potreboval. Francis Crowley je nahlulil krvnika, ki mu je natikal masko: »Pazi, žgečkaš me po ušesu!« Mnogo na smrt obsojenih pa tudi izgubi živce in se jih loti paničen strah pred smrtjo. »Vroči stol« pomeni vendar nepreklicno konec za vsakega zločinca...

Napoleon je „kriv“

da vozi v večini dežel po desni strani

Marsikdo se je že vprašal, zakaj poteka v nekaterih deželah promet po pravilu »vozi desno, prehitvaj levo«, v drugih pa je narobe. Zdaj pa so strokovnjaki britanskega kraljevskega avtomobilskega kluba ugotovili, da je tega kriv — sam Napoleon Bonaparte.

Ti možje trdijo, da so do Napoleonovega nastopa pešci, konjeniki in vozila šli po levi strani ceste, kar je bilo popolnoma razumljivo, ker so ljudje večinoma desničarji. Orožje, v glavnem meče, so nosili na levi strani. Iz nožnic so jih vlekli z desnico ter se borili proti napadalcem, prihajajočim z desne, medtem ko je bila njihova leva stran varna, pač spričo tega, da je bil tam rob ceste.

Potem pa je Napoleon pri svojih pohodkih ukazal, da se morajo kolone vojske gibati po desni strani, da bi tako presenetile sovražnike. Izdal je tudi ukaz, naj civilisti prav tako hodijo po desni strani. To novo pravilo je prodrlo najprej v vse dežele, ki jih je njegova vojska zasedla, kasneje pa tudi v druge.

Izjema so ostale samo tiste dežele, ki jih Napoleon ni premagal — Britanija, Švedska in nekatere druge. Kasneje je večina dežel uvedla vožnjo po desni strani, vožnja po levi strani pa velja razen v omejenih dveh deželah še v deželah Britanske skupnosti narodov, na Japonskem, Islandiji, v Siamu in Indoneziji.

po dvakrat in trikrat, kako so gospodarili po Meziji, kako nagrajali obilen plen, ugnali Tunjuša in podavili Hune, sta sedela ob ognju sama Iztok in Viljenec.

Svarunič sicer ni dvomil, da prepriča Ante o izdajstvu in zvijači Bizantincev. Toda takega uspeha se ni nadejal. V njegovih žilah je vrelo; nikdar ni použil toliko meču kakor ta večer. Oba smotra, Irena in pohod na jug, ki sta bila pred nekaj tedni kakor dve migljajoči zvezdi nedogledno daleč, sta mu padla hipoma v naročje. Vse sanje so zorele v resnico, njegovo hrepenenje se je nasičevalo, njegovo srce se je treslo v bojazni, da so mu bogovi naklonili preveč.

Kljub temu ni pozabil, da je treba takoj Ante pridobiti za smer pohoda. Hotelo se mu je nad Toper in od onod po Ireno. V valovih sreče, ki so ga nenadoma oblili, je zaželel po njej tako iskreno, da bi ne prebolel in si ne upal voditi vojske, preden je ne vidi in ne pritisne na srce.

Zato je govoril Viljencu o načrtu, opisal, kako nevaren bi bil prefekt Rustik, ko bi jim prišel za hrbet, in ga uveril, da je edino modro in koristno, ako razdenejo najprej to gnezdo in gredo potem ob obali pred dolgo ozidje bizantinsko. Viljenec mu ni ugovarjal. Kakor je prej mrzil mlađega Slovena, ga je zaljubil sedaj z vso strastjo in nešteto krat ponavljal:

stu, razleglo se čez ozidje do Iztokove konjice. »Pogibel!« so kričali tudi ti in stisnili konje. Zemlja je zabobnela, skozi predor so se vsuli Slovenci. Preplašil jih je krik, da so se pogнали Iztoku na pomoč. Toda v trdnjavi so povsili meče. Anti so jim molili v pozdrav roženice medu.

Slovenci so segli po pijači, zaplapolali so ognji, kozelnik je sežigal buče z oljem bogovom v dar, bratje so se objeli v spravi ljubezni.

Ko so bizantinski poslanci spoznali, da so njihovi naklepi uničeni, da je porezan snutek za vrvi, s katerimi so hoteli povezati barbare, so hiteli, da uidejo iz trdnjave.

Toda Slovenci in Anti so jih ustavili in obkolili. Bizantinci so se sklicevali na svobodo poslanstva, grozili z Upravdo in novim Hilbudijem, obečali strašne legije hoplitov, ki pridejo maščevati žalitev poslancev. Toda od radosti pobesneli Slovenci in Antje se niso brigali za njih grožnje. Odgovor je bil krohot. Pobirali so suho govno in ga metali Bizantincem v lice. Zasmehovali so Upravdo in pljuvali proti vojakom spremljevalcem. Nekateri so pograbili kamenje in jim ga lučali v šleme in oklepe. To je Bizantince raztogotilo. Zaježdili so, potegnili meče in udarili med Slovence in Ante, da bi si presekali pot iz Turisa. Par Antov je zakrvavelo; brez oklepa in šlemov so se zbal težkih me-

čev bizantinske konjenice. Tedaj je pritisnil Jarožir na pomoč. Zaprl je vhod, udaril z najboljšimi borci v obraz Bizantincem, od zadaj pa so jih klali s sekirami Antje. Da ni posegel vmes Iztok, bi bili pobili vse do zadnjega. On pa je otel dva poslanca in jima naročil:

»Pojdita do Upravde in mu sporočita, da pridemo v gosti. Naj nam pripravi jedi, zakaj pot bo dolga, mi bomo lačni!«

Med krohotom vojščakov sta odjezdila ponižana Bizantinca iz Turisa in bežala na jug.

Takoj nato se je zbrala srenja veljakov in starešin v posvet ter sklenila zavezo, da zbero takoj vojsko Anti in Slovenci ter udarijo združeni na bizantinsko zemljo. Poverili so najuglednejšim veljakom nalogo, da pohite med Slovence in Ante ter skličejo narod na maščevanje.

Po zboru so ves dan pirovali, prisegali na Peruna kazen Bizancu, izlivali v ogenj meč v tolažbo Morani, rotili se na vile pogorkinje in povodkinje, da se ne spro nikdar več bratje med seboj in da ne zamenujejo prej sekire s plugom, dokler ne bo svobodna last njihovega rodu vsa zemlja do Hema. In med vsemi vzkliki in prisegami je enooki kozelnik razkričaval čuda slavnih dni, katere je razbral iz obisti in droba zaklanih jagmet in ovnov.

Ko je v pozni noči navdušenost obnemogla, ko so Slovenci Antom razodeli vse

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

DRUGA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

80

»Bratje! Kdo je zavezal vaši modrosti oči, da ste sprejeli v dar zemljo onstran Donave! Ali ni bila zemlja vaša in naša? Kdo je tam prvi pulil lan, kdo je prej pasel čredo? Rod Slovencev in Antov ali grabežljivi volk bizantinski? In ta volk nam je ugrabil ovna in sedaj vam ga ponuja v dar, hinavec! In za ugrabljeni dar zahteva plačilo, da se bijete z brati, da vas koljejo Varhuni, da vaše prsi branijo mehko postelj, na kateri se valja v bojazni vaš sovražnik? Čuli ste strupene besede Upravde, čuli prelest, ki je bila skrita na prsih največjega izdajalca, Tunjuša, dokler ni vgriznil v grudo njegov zob. Bratje, tako mi naših bogov, ne prepirajmo se! Složimo se na maščevanje naših očetov in bratov! Preko Donave! Sedaj je žito zrelo! Posecimo ga! Pogibel Bizancu!«

»Pogibel!« je zarjul Jarožir, »Pogibel!« so zagrmeli Anti.

»Pogibel!« je zacvilil suhi, grbavi kozelnik in raztrgal carski pergament ter usul koščke na žerjavico. Završelo je po me-

ZA GOSPODINJO IN DOM

Voda — najboljše kozmetično sredstvo

Voda je glavna sestavina našega telesa: od celotne teže imamo okrog 50 % vode v raznih telesnih sokovih, 20 do 25 % pa v celicah.

Voda daje našemu obrazu čvrstost, elastičnost in lepo rožnato barvo. Če vode primanjkuje je obraz uvel, suh, ima sivo barvo, prezgodaj se naguba, posebno okrog oči. Koža je pri dotiku hrapava in se zlahka lušči. Pomanjkanje vode lahko pripelje do motenj v delovanju žlez. To pomanjkanje pa lahko izzovejo zunanji činitelji kot je sprememba zraka, ostro podnebje, velike višine, centralna kurjava. Tudi starost prinese izsušenje kože, prav tako pa pretirane shujševalne kure, pretirana uporaba alkaličnih mil, pranje z alkoholom in podobno. Suho kožo boste imeli tudi takrat, če uživate premalo tekočine, tako da koža oddaja vso tekočino krvi in je premalo tekočine, ki bi napajala kožno tkivo.

Da bo postala koža ponovno vlažna in prožna, ne zadostuje, da jo močite s čisto vodo, ker to ostaja le na površju. Vodo morate prenesti v telo in jo posredovati koži tudi z notranje strani. Vaš program naj bo takle: hladna voda za umivanje, potem brezalkoholni tonikum (le-ta privabi v kožo tekočino iz globljih slojev), sicer pa to sredstvo prehaja skozi kožno površino v notranjost.

Pri normalnem delovanju organizma je

izločanje tekočine uravnovešeno z asimilacijo.

Toda pri številnih ženah ta razdelitev vode ni uravnovešena. Njihovo staniče zadržuje tekočine, tako da večkrat potekajo.

Kako spoznamo neuravnovešenost vode

Pijače za vroče dni

Osvežujoča mešanica — 1 žlica malinovca, sok od polovice limone, žlica sladkorja, mineralna voda ali soda voda.

V velik kozarec denemo malinovec, limonin sok in sladkor. Ko dobro premešamo, prilijemo še mineralno vodo ali sodo vodo in takoj spijemo.

Mrzel čaj — Skuhamo poljuben čaj, ga odcedimo in ohladimo. Hladnega osladimo, mu dodamo limoninega soka in sesekljamo limonino lupinico. Na velik kozarec prilijemo še pol šilca malinovca.

Malinov kis — Gozdne ali vrtnar maline zmečkamo in jih stremo v steklenico in zalijemo z dobrim vinskim kisom. Vse skupaj postavimo za nekaj časa na sonce ali na toplo in vsak dan pretresemo, da se dobro premeša. Končno tekočino odlijemo. Spravimo jo v posebno steklenico. Skupaj z osladkano vodo daje izvrstno in zelo osvežujočo pijačo.

Jogurt s sadjem — 1 porcijo jogurta, 1 naribano jabolko ali 3 žlice zmečkanih borovnic, jagod, ali 2 sesekljani breskvi ali marelici, sladkor po okusu.

v organizmu? Po grdi koži, hitri utrujenosti, otekanju in občutku teže v nogah, motnjah pri menstruaciji, ohlapnem telesu, neenakomerno razdeljeni teži, in če se teža znatno menjava vsak dan. Utrujenost, stanje, naporno delo, premalo spanja, vse to povečuje otekline. Prehrana

Vse dodatke zmešamo in stepemo.

Limonino mleko: četrt litra mleka, sol, polovice limone, sladkorja po okusu.

Precejen limonin sok vlijamo počasi v hladno mleko. Medtem pa mleko stepamo z metlico. Končno pijačo še po okusu sladkamo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Vnetje ledvic

Vnetje ledvic se pojavlja kot posledica angine, gnojenja v ušesih in nosnih votlinah ter po raznih nalezljivih boleznih, kot škrlatinki, davici, jetiki, tifusu ali pa je v zvezi z raznimi gnojnimi vnetji sluznice in kože. Razen tega povzročajo vnetje ledvic tudi pogosti prehladi ter ozebe. Tudi kemične snovi, kot na primer svinec ter razni preparati za uničevanje rastlinskih in živalskih škodljivcev, umetna gnojila ter barvila, ki so na ta ali oni način, prišla v telo, lahko povzročajo vnetje ledvic.

Kako nastane vnetje in kakšni so prvi znaki obolenja? V začetku bolezni oteka jo trepalnice in členki v nogah, bolnik mora pogosto na vodo. Seč je moten, včasih je rdeč ali rdečkast od primesi krvi, vsebuje večje ali manjše količine beljakovin. Zaradi sprememb v telesu, ki jih povzroča vnetje, so bolniki malokrvni, kar povzroča nenavadno utrudljivost, zbitost, glavobol ter bolečine v ledjih. Kdaj pa kdaj se pojavlja tudi vrtoglavica, včasih pa tudi zvišana temperatura. To je začetni štadij obolenja, ki je ozdravljiv. Če pa v tem štadiju bolezni ne zdravimo, je verjetno, da bo vnetje ledvic postalo kronično. Bolnik bo postal neješč ter vedno bolj bled. Nekateri bolniki s kroničnim vnetjem ledvic sploh ne vedo za svojo bolezen tako dolgo, dokler se ne nabere v telesu toliko strupenih substanc, da jih obolele ledvice sploh ne morejo več izločiti. Takrat pride do tako imenovane uremije, to je do zastrupljenja s sečem zaradi zastajanja seča v organizmu. Da vnetje ledvic ne postane kronično, moramo pričeti z zdravljenjem, takoj v pričetku bolezni.

na to le malo vpliva. Počivanje v postelji, vzdignjene noge, normalna prehrana, parne kopeli, masaža in čim več počitka, to bo izboljšalo normalno stanje.

Kako moramo ravnati? Pijmo normalno, da podpremo izločanje po naravni poti, to je skozi ledvice in znojnice. Toda ni treba piti karkoli in kadarkoli. Če ste nagnjeni h gornjim težavam, pijte:

Po količini — povprečno $\frac{3}{4}$ litra vode dnevno.

Kako? V majhnih požirkih in naenkrat v majhnih količinah.

Kdaj? Zjutraj, ko se zbudite in med obroki. Če je le mogoče, kadar ležite. Tako zaužita tekočina namreč prej prodre v tkivo in dobro izpira ledvice, ne da bi pri tem utrujala organizem. Če pijemo stoje, lahko tkivo obdrži vodo.

Kaj naj pijemo? Navadno ali mineralno vodo, vodo z limoninim sokom brez sladkorja, čaj, sladkor, sadne sokove.

Katerih pijač naj se izogibamo? Sladkanih, alkoholnih in penečih.

Kako se varujemo vnetja. Zapomniti si moramo, da spada vsaka angina, vsako vnetje srednjega ušesa, razna gnojenja, pri katerih se pojavlja povišana telesna temperatura v zdravniško oskrbo. Prav tako moramo zdraviti ali izdreti pokvarjene in piškave zobe, ki so zelo pogosto povzročitelji vnetja ledvic. Varovati se moramo ozeb, ne smemo ležati na mokri in vlažni zemlji. Ker stalno nošenje gumaste obutve preprečuje izhlapevanje, so priporočljivi usnjeni čevlji. S preparati, ki jih uporabljamo za uničevanje podgan, miši ter žuželk, moramo ravnati zelo previdno ter paziti, da delci, prah in pare teh snovi ne pridejo v telo. Ker vsebuje glazura lončene posode razne svinčene substance, ki kot smo omenili, lahko povzročajo vnetje ledvic, ne smemo uporabljati take glazirane glinaste posode.

Kako vnetje zdravimo. Bolnik z vnetjem ledvic mora ležati in se držati zdravniških nasvetov. Prve tri dni je navadno prepovedana vsaka hrana in pijača. Pozneje se je treba držati diete in se mora zlasti izogibati soli. Če se bolnik ne ravna po zdravniških navodilih ter se ne drži neslane diete, lahko postane bolezen kronična. Kroničen bolnik je navadno trajno bolan, četudi se tega čisto ne zaveda. Toda s pravilnim zdravljenjem, z izogibanjem fizičnih naporov ter z odgovarjajočo dieto, je tudi kroničnemu bolniku mogoče, da ostane dolga leta delavni in sposoben za normalno življenje. V takih primerih se priporoča za hrano mleko ter mlečni izdelki, sočivje, manjše količine kuhanega mesa, malo maščob rastlinskega porekla, testenine ter obilo sadja.

Ribe tudi v mesecih brez „r“

Že v davnih časih so ljudje cenili ribe kot izredno živilo. V dobi faraonov na primer v Egiptu ni bilo skoraj nobenega gospodinjstva brez izdatne zaloge suhih rib. Odisej, slavni grški junak iz trojanske vojne, je dejal, da je srečna tista dežela, ki ima obrežne vode, polne rib. Rimski vojskovodja Lukul, ki je prišel v zgodovino kot človek, ki je prirejal razkošne pojedine, je zelo čislal okusne ribe, skoraj vsi premožni Rimljani pa so imeli zasebne ribnike na vrtovih, ki so obkrožali njihove vile.

V srednjeevropskih deželah trgovci niso mogli zadovoljiti povpraševanja po ribah, zlasti ne v postnih dneh. Ker jezera in reke niso zadostovale, so začeli urejati velike umetne ribnike. Pozneje so hkrati z razvojem prometnih sredstev in tehnike prodirale tudi morske ribe čedalje globlje na celino. Najprej so jih dovažali v hladnih pomladnih in jesenskih ter seveda v zimskih dneh ker je prevoz trajal pre-

dolgo. Iz tistih časov se je ohranilo tudi staro pravilo, da je treba jesti ribe samo v tistih mesecih, ki imajo črko »r«. Ko so ljudje izumili hladilnike in druge podobne naprave, se je položaj bistveno spremenil. Zdaj prevažajo zmrznjene morske ribe v posebnih vagonih. Tako dobivajo potrošniki v notranjosti celine ribe prav vse leto, torej tudi poleti, takorekoč povsem sveže.

Ribe vsebujejo mnogo beljakovin in so laže prebavljive kot drugo meso, razen drugih rudnin sta v njih tudi železo in fosfor, hkrati pa mnogo več joda kot v mesu toplokrvnih živali. Ribe imajo dosti vitamina B, ribje olje pa je sploh najbogatejši naravni vir vitaminov A in B.

Zdravniki in sploh strokovnjaki za prehrano pravijo, da bi morali jesti ribe vsaj enkrat tedensko, in sicer tudi v mesecih, ki nimajo črke »r«. Spričo tega spoznanja sta znanost in tehnika spet zmagali nad starimi predsodki...

»Iztoče, Svetovit te je izbral! Iztoče, osvoboditelj naroda! Maščevalec očetov!«

Dasi so bili vojščaki brez skrbi, Jarožir ni dovolil, da bi bilo ozidje brez straže. Pet najtreznejših mož je razpostavil po odkrhnjenih stolpih na ozidje. In čudno! Po polnoči je zatrobila straža. Dremotni in omamljeni Slovenci in Anti so zbegani iskali šlemov in mečev, čuvarji so plašni prignali konje s stepe.

Iztok še ni bil zaspal. Njegov glas je zazvenel, spanec vseh Slovencev je prebran, vsak se je v hipu osvestil in stregnil. Brzde konj so cingljale, oklepne zapone so pokale, jezdec za jezdecem je bil hipoma na sedlu, da je strmel Viljenec ob tolikem redu in ni mogel veleti Antom besedice, ko so se spogledovali, begali sem in tja, zgrinjali se v gručo in zopet brez reda razbegavali.

Iztok je stal na ozidju in prisluškal. Od severozahoda se je čulo homotanje in hrumenje, kakor kriki boječe množice. Vlekel je na uho, zastavljal dlani za uhlje. Čimdalje večji nemir se ga je polasčal.

»To je hrup Slovencev! To je naša vojska! Kaj se je zgodilo? Čemu tirajo plen ponoči?«

Zaskrbelo ga je. Vrnil se je ročno z ozidja, skočil na konja, zavrtel ga in vsi Slovenci so brez besede udarili za njim iz trdnjave.

Viljenec se je prestrašil.

»Kaj se je zgodilo? Ali gredo Slovenci nadnje? Ali so Varhuni? Zakaj je zbežal Izток? Prevara?« Sum mu je stisnil prsi, strah ga je prevzel, vero je izgubil v Slovence. Toda kaj bi storil? Zbežal? Ne utegne. Sklical je zbor veljakov. Ugibali so, razmišljali, klicali kozelnika, čas je hitel, sami so bili brez sklepa in brez sveta — da se je pričelo žariti jutro.

Tedaj so se že pokazali v stepi blesteči oklepi, Izток se je vračal s polovico vojščakov.

»Prekletstvo Bizancu!« je zavpil, ko je prijezdil v Turris. Anti so osupli gledali v znojnega Svaruniča, kateremu so švi-gali ognji iz oči.

»Bizanc se je zvezal tudi s Heruli zoper nas! Prekletstvo! Napali so našo vojsko, vzeli ves plen, osvobodili bizantinske ujetnike in Slovence pogнали v beg! Prekletstvo!«

»Pogibel! pogibel!« so kričali Slovenci.

»Maščujmo se!« je zarjul pobesneli Svarunič. »Bratje, na delo! Nad Bizanc!«

Razpalil je še bolj ogenj med Anti. Na konjih so si ponovili prisege in odšli takoj, da se razlije glas o miru, sklenjene med brati, in glas po maščevanju do zadnje stajne Slovencev in Antov.

Iztoka je palila jeza, večja še nad lastne brate kakor nad Herule.

»Tolpa, tolpa pijana, tolpa, brez glave so bili, zato so poraženi! Ovni, z železno

roko vas zgrabim in popeljem do zmag! Na bogove, da zares!«

TRIINDVAJSETO POGlavJE

V nekoliko tednih je zemlja krog razsutega Hilbudijevega tabora na desnem bregu Donave mrgolela vojščakov, slovenskih in antskih. Plavi na veletoku so pluli noč in dan in prevažali ljudi, konje, živino in brašno. Srca bratskih narodov so kipela od veselja. Vseposvodi, kamor so dospeli poslanci o velikem pohodu v ozemlje Bizantincev z vestjo o sklenjenem miru med Anti, vseposvodi so se dvignili valovi navdušenja. Zamrzo in srd, ki sta gorela v dušah, zapaljena po prevarah Hunov in Bizanca, sta ugasnila pod naravno silo, ki je klicala kri h krvi, brata k bratu. Težka teža, ki je morila rodove, se je valila s prsi, da so sproščene tem svobodnejše zadihale, da je umetno umorjena ljubezen tem gorkeje, tem silneje vzplamtela. Starešine so morali s silo ugnati tolpe, da je ostalo nekaj naroda doma za varstvo čred, žena in otrok. Starci, ki že desetletja niso pripasali jermena krog ledij, so se pomladili, pobrusili bojno sekuro, osnažili meč in si ga obesili ob ledja. Zbori deklet so zavrgli vretena, pustili stajne ovac in se oborožili s tulom in lokom ter pevajoč odrinili z mladci na vojsko. Za Donavo na zbirališču so si segali v roke slovenski in antski starešine,

mejači in sosedje, vrli prijatelji nekdanj, po ščuvanju Hunov pa smrtni sovražniki. Zamenjavali so plašče, darovali drug drugemu lepo rezljane puščice, vabili se med seboj na obede, si napivali z medom in si prisegali večno vero na bogove in na sen-ce pradedov. Slovenski mladci so zaljubili antske mladenke, vsak dan se je sva-tovalo, ves tabor je bil navdušeno pirovanje, svečan praznik sprave. Vražarice so vedeževale bodočnost mladih poročen-cev, kozelniki so bili zaposleni od zore do mraka ob obilnih obetih, ki so vsi pre-rokovali slavno slavo, brstečo iz bratovske ljubezni.

Zadnji je preplul Donavo Izток s konji-co. Stiri sto oklopnikov je jezdilo za njim, urejenih in oboroženih po bizantinsko.

Ko je množica zagledala Svaruniča na čelu izbrane čete, je za trenutek vse ob-molknilo. Mladci in dekleta, starci in pa-stirski poganjači, veljaki in starešine, vse se je nagneto proti junaku. V sončnem blesku je gorel njegov šlem, od draguljev na zaponah po ramenih in prsih so se od-bijali sončni žarki, da je gorelo iz njega, kakor bi ogenj njegovega poguma prose-val oklep in vžigal okolico. Za njim so migotali oklepi jezdecov, trepetala blisko-vita kopja in rožljale verige, na katerih so viseli meči.

(Nadaljevanje sledi)

A. P. ČEHOV:

DOLG jezik

Mlada ženica Natalja Mihajlovna se je danes vrnila iz Jalte in že neutrudno klepeta in pripoveduje možu o lepotah Krima. Razveseljeni mož ganjeno gleda njen navdušeni obraz, posluša in od časa do časa kaj vpraša...

»Toda, pravijo, da je tam nenavadno drago?«

»Kako naj ti povem? Mislim, da pretiravajo, ljubček. Vrag ni tako črn, kot si ga predstavljajo. Jaz in Julija Petrovna, na primer, sva imeli zelo prijetno in dostojno stanovanje za dvajset rubljev na dan. Dragi moj, vse je odvisno od tega, kako človek zna živeti. Res, če si kdo želi, da bi šel kam v planine... na primer na Aj-Petri... in je treba vzeti konje in vodiča, — res, potem je pa drago. Strašno je drago! Ampak, da bi videl, Vasička, kako lepe planine so to! Predstavljam si, visoki visoki hribi, tisočkrat višji od cerkve... Na vrhu megla, megla, megla... Spodaj pa skale, skale, skale... In pinije... Ah, niti spomniti se ne znam!«

»Da, saj res, ko si bila tam, sem bral nekaj o teh tamkajšnjih vodičih Tatarih... Svinjarije počno! Kaj so to res kakšni posebni ljudje?«

Natalja Mihajlovna naredi malo prezirljiv obraz in migne z glavo.

»Navadni Tatarji, nič posebnega...«, pravi. »Sicer pa sem jih jaz videla od daleč, tako, površno... Pokazali so mi jih, ampak jaz se nisem zanimala zanje. Ljubček, že od nekdaj sem imela vnaprej slabo mnenje o vseh teh Čerkezih, Grkih... Mavrih!«

»Pravijo, da so veliki Don Juani.«

»Mogoče! So umazanke, ki...«

Natalja Mihajlovna naglo skoči pokonci, kot da se je na nekaj strašnega spomnila, in dolgo gleda s prestrašenimi očmi moža, nato pa začne in pri tem na dolgo vleče vsako besedo: »Vasička, samo da ti povem, kako so ženske ne-mo-ral-ne! Joj, kako so nemoralne! In to, veš, ne preproste žene ali iz srednjih slojev, ampak aristokratke, tiste ošabne, z bon-to-nom! Strahota, enostavno svojim očem ne bi verjela! Še na smrtni postelji ne bom pozabila! Povej, ali more ženska tako pozabiti nase, pa... ah, Vasička, o tem se še pogovarjati nočem! Na primer, vzemi-mo kar Julijo Petrovno, mojo sopotnico... Tako lep mož, pa dva otroka... je iz spodobne družbe, vedno se dela svet-nico, ko — naenkrat, si moreš misliti... Samo, ljubček, razume se, da je to entre-nous... Daj mi častno besedo, da ne poveš nikomur!«

»Beži no, kaj ti pride na misel! Seveda ne bom...«

»Častno besedo? Pazi se! Verjamem ti...«

Ženica povese čeljust, naredi skrivnostni obraz in prične šepetati:

»Predstavljal si takšne stvari... Gre ta Julija Petrovna v planine. Krasno vreme! Jaha prva, s svojim vodičem, jaz pa

malo za njo. Prišli smo kake tri, štiri vrste daleč, veš, Vasička, ko Julija Petrovna nenadoma vzklikne in se prime za prsi. Njen Tatar jo prime okrog pasu, ker bi drugače padla s sedla... Kaj je? Kaj se je zgodilo?... Ah, umiram, vpije ona. »Slabo mi je! Ne morem naprej!« Pomisli, kako sem se ustrašila! »Pa pojdemo nazaj!« pravim. — »Ne, Natalie, ne morem nazaj!« pravi. »Če naredim samo še en korak, bom umrla, tako me boli! Krč imam!« In me prosi in roti mene in mojega Sulejmana, naj se, za boga, vrneva v mesto in ji pri-neseva Bestuževe kapljice. To ji pomaga.«

»Počakaj! Ne razumem te čisto do-bro...« zamrmra mož in se popraska po čelu. »Malo prej si rekla, da si te Tatarje videla samo od daleč, zdaj pa pripovedu-ješ o nekem svojem Sulejmanu.«

»Glej ga, ti spet loviš za besede!« se namrši ženica in se niti malo ne vznemi-ri. »Sumničen je ne morem prenašati. Ne morem! Neumno je, neumno!«

»Nič se ne lovim, toda... zakaj bi člo-vek lagal? Jahala si na sprehode s Ta-tarji, lepo, privoščim ti, ampak... zakaj zvitorepiš?«

»Hm... Vidiš, kako si čuden!« se raz-jezi ženica. »Ljubosumen na Sulejmana! Lahko si predstavljam, kako bi se šele ti brez vodiča vzpenjal na planino. Pred-stavljam si! Če ne poznaš tamkajšnjega življenja, je bolje, da si tiho. Molči, sa-mo molči! Brez vodiča se tam ne moreš niti premakniti!«

»Seveda!«

»Prosim te, samo brez teh neumnih na-směškov! Jaz nisem zate nekakšna Juli-ja... Jaz je tudi ne opravičujem, ampak jaz... pss! Čeprav se ne delam svetni-co, ampak tako pa vsaj še nisem pozabila nase. Moj Sulejman ni prekoračil meje... Ne-e! Včasih se Julijin Mametkul ni od-maknil od nje, a pri meni pa, čim je od-bilo enajst, takoj: Sulejman, pojdite! Pojdite! In moj neumni Tatarček gre. Imela sem ga, ljubček moj, na kratko. Brž ko se je pričel zmrdovati zaradi denarja ali česa drugega, takoj: Kaaaaj? Kako-o? A njemu srce v hlače... Ha-ha-ha... Oči je imel, veš, Vasička, črne, bolj kot premog, smrček pa tatarski, neumen, smešen... No, tako sem ga držala! Evo!«

»Si mislim...« zamrmra mož, ki je de-lal kroglice iz krušne sredice.

»To je neumno, Vasička! Že vem, kaj misliš! Vem, kaj misliš... Ampak verje-mi mi, niti na izletu ni prekoračil meje ljudnosti. Če smo šli, na primer, v pla-nino ali k slapu U-čan-su, sem mu zme-raj rekla: Sulejman, za mano! In on, re-vež, je moral iti vedno za mano... Pa tu-di potem... na najbolj patetičnih mestih, sem mu zmeraj rekla: »Vendar ne smeš pozabiti, da si samo Tatar, jaz pa žena titularnega svetnika!« Ha-ha...« Ženica se smeje, nato se hitro ozre, napravi prepla-šen obraz in šepeta:

»Ampak Julija! Uh, ta Julija! Ne razu-

mem, Vasička; zakaj se ne bi oddahnila od puste praznine svetovljanskega življe-nja, zakaj se človek ne bi malo zabaval? Vse to je v redu... Daj, prosim te, po-šali se, ponori, nihče te zato ne bo ob-sojal; ampak če se vse to vzame zares, če se delajo scene... ne, kakor hočeš, toda — jaz tega ne razumem! Pomisli, bi-la je ljubosumna! Kaj ne, ali ni to nesmi-selno? Nekoč pride k njej Mametkul, nje-na strast... Nje ni bilo doma... no, in kaj, poklicala sem ga v stanovanje...«

VRNITEV

Veter je sunkovito dvigal listje in ga vrtinčil v zraku, dokler ni spet popadalo na tla. Sam je stopal po cesti na perife-riji. Skozi dež je zagledal avtomobil, ki se mu je počasi bližal po asfaltu. Brizgnil mu je curek blata v obraz, potem se je glas motorja potopil v mestni trušč. Po klanecu so tekli drobni potočki in puščali za sabo kaluže, ki jih je moral preskako-vati. Videti je bilo, kot da uživa v vetru in dežju, ki mu lije v obraz.

Z nasmejanim obrazom in začudenimi očmi se je oziral po stvarih okrog sebe, po majhnih vrtovih, ki jih je burja zalivala s sunkovitimi nalivi dežja.

Včasih je dvomil v to, ampak zdaj je bil prepričan, da ima prav: železnica je bila najboljša izhodišče. Gledal je števil-ko, razločno napisano na čuvajnici, ki je stala prav tam kot takrat. Železničar stoji pri oknu zaprt v šope tračnic, malo opija-njen od vlakov, ki vozijo mimo. Zagledal ga je in zdel se mu je zatopljen v ropot, ki je napolnil zrak: prihod vlaka lahko spozna že po tem, da se zatresejo šipe, kadar prihaja.

»Kdo ve, če Gherardijevi še stanujejo v tisti hiši, saj je že skoraj dvajset let, odkar sem šel. Navsezadnje pa se stvari niti ne spremenijo toliko, da jih ne bi člo-vek prepoznal. Kakšen od mojih prijate-ljev je morda odšel, pa se ni vrnil, drugi se je postaral, tretji postal možak«, je mi-slil sam pri sebi. Ko je prišel skozi most, je zagledal gručo hiš v mestni četrti, kjer je nekoč stanoval. Ovita v naliv, ki ni prenehal, se je zdela še bolj oddaljena od mesta in trušča, zaradi katerega so sta-novalci zapirali okna, da so v na pol za-temnjenih sobah imeli mir.

Med vrnitvijo, ko se ni mogel odločiti, kaj naj stori, ga je neprestano vznemirja-la misel, kako se bo kopazal pred ljudmi in jim povedal, da se je vrnil brez bo-gastva, praznih rok. Kljub temu ga je spreletel občutek veselja, so se je pribli-žal hišam.

Nenadoma se je bil odločil, da se vrne, in potem je iskal samo še priliko, da bi prišel čez Atlantik. Za tistega, ki se ni bal dela, je bilo prilik dosti. Našel je lad-jo, ki je prevažala živino. Spomnil se je, kako sta se z Guyem dolge ure pogovar-jala na mostu ladje. Guy je bil Francoz in je večkrat preplul ocean, ker je hrepe-nel po razburljivih dogodkih — kot je sam pravil. V resnici pa ni bil nesrečen kot on, ampak vagabund, ki je nestrpno čakal na to, da postane bogat.

»Kaj ti je, Daniel? Se česa spominjaš?« je vpraševal Guy. Zaklel je in mu obrnil hrbet, ampak Guy je rad drezal v ljudi, in sicer brez hudobije; navadil se je pač klepetanja zaradi dolgočasia.

»Čemu se jeziš na človeka, Daniel, ki ni kriv, če ti ni vse prav. Zdi se mi, da si zapravil ta leta za prazen nič. Čemu se toliko vznemirjaš zaradi drugih ljudi. Ljudje, ljudje...« In Guy je premolknil, prevzet od jeze nad družbo.

»Navsezadnje pa, si druge kaj prosil? Ničesar, ker nisi nikoli stegnil roke proti njim. Zato si lahko srečen!«

Dež je malo ponehal, toda oblaki, gna-ni od vetra, so še vedno viseli nizko nad hišami. Stopil je hitreje. Hotel je priti v gostilno, preden bi se znova ulilo. Plašč se je napil dežja in je postal težak. Ko je bil na vratih, so curki spet začeli skaklja-ti po asfaltu! V poltemi sobe, kjer so mu nenadoma udarili v ušesu glasovi pivcev, je bilo slišati šum dežja in vetra. Vi-del je prstenaste obraze, iz katerih

pričela sva se pogovarjati o tem in onem... veš, ti ljudje so čisto predpo-topni! In tako sva nevede preživela ves večer... Nenadoma se prikaže Julija. Pla-ne noter... Napade naju z Mametku-lom... naredi nama sceno... phi! Tega ne razumem, Vasička!...«

Vasička se odkašlja, namrši obraz in se sprehodi po sobi.

»Lepo ste se zabavali tam, ni kaj reči!« zagodrnja in se prezirljivo nasmehne.

»Glej ga, kako je to-o neum-no-o-o!« je užaljena Natalja Mihajlovna. »Že vem, na kaj misliš! Zmeraj imaš take grde mi-sli! Nič več ti ne bom pripovedovala! Nič več!«

Ženica se našobi in umolkne.

so oči trdovratno zrle vanj. Umaknil je pogled z njih in slekel plašč. Stopil je k pultu in naročil, ne da bi prej rekel kaj drugega:

»Dvojno žganje!«

Gostilničar je stal s hrbtom proti nje-mu; gledal je steklenice s srebrnosivimi etiketami.

»Žganje, oštir, dvojno«, je ponovil. Go-stilničar se je sunkovito obrnil, ko je za-slišal glas. Gledal ga je nekaj časa in brskal po spominu.

»Daniel!« je zakričal in stegnil roko čez pult. »Zate zastoj, Daniel, na tvojo vrnitev«, je bilo slišati njegov glas v tiši-ni, ki je nastala. In je natočil dva kozar-ca, enega zase.

»Ej, to je Daniel!« se je obrnil proti možkim obrazom. Obrazi so postali domači. Dež je ponehal. Izza oblakov, ki so po-tovali po nebu, se je prikazalo sonce. Mo-ški so odšli vsak po svoji poti. Gledal je za njimi. Videl je, kako kapa od streh.

»Zdaj si bogat?« je zaupno vprašal go-stilničar, čim sta ostala sama.

»Uh«, je dejal in se začel smejeti.

»Nisi bogat?« je razočarano ponovil vprašanje.

»Bogat pravzaprav ne«, je potrdil Da-niel.

»Ničesar nimaš... niti...?« je vztrajal oštir.

Toliko let si bil v tujini, pa nisi oboga-tel, je zlobno rekel oštir, prizadet, kot da bi njega zadela ta nesreča.

Potem je utihnil in ga začudeno gledal.

»Bogastvo ni najlepši cilj«, je rekel Da-niel. »Živel sem kot človek, čeprav sem včasih trpel kot žival, ampak zdaj vem, kaj je sreča, pa četudi nimam kdo ve kaj.«

»Morda«, je resignirano pripomnil oštir.

»Pa kam boš šel zdaj?«

»Kaj Gherardijevi še stanujejo v tej četrti?«

»Vse se je malo postaralo. Tudi tisto dekle, ki si ni našlo moža. Pa se boš že privadil.«

Šel je ven. Zrak je bil svež od dežja. Veter, ki je še vedno pihal in stresal ve-je, je razgnal oblake; nebo je bilo čisto. Ko je stopil na cesto, ki je šla proti Ghe-rardijevim, se je sam pri sebi nasmehnil.

P. Lunardon

ANEKDOTA

Nemški pesnik Schiller se je odločil, da se bo naučil igrati na harfo. Sprva ni-so bile njegove vaje ravno prijetne za uho. Njegov sosed mu je ob neki prilož-nosti zabrusil v obraz:

»Vi igrate kakor David, samo ne tako lepo.«

Pesnik ga je prezirljivo pogledal, nato pa rekel:

»Vi govorite kakor Salomon, samo ne tako lepo.«

Za dobro voljo

Kavbojska

»Kam greš, Džo?«

»V banko po denar.«

»O zlodja, kaj imaš v banki odprt ra-čun?«

»Računa ne, pač pa odprt revolver!«

Radovedni sinko

»Očka, ali ti še rasteš?«

»Ne, sinko. Zakaj pa vprašaš?«

»Ker ti vrh glave gleda iznad las.«

SRNJAKOV LAJEŽ

Sonce se je spuščalo za gore. Med koša-timi smrekami je migotala popoldanska soparica. Nekje v daljavi je žolna udarila s kljunom ob deblo. Mravlje so v naglici znašale smrekove iglice, vejice in trav-ne bilke. Po nevidni gozdni stezi sta sto-pala partizana, Janez in Fendi.

»Slišiš,« je rekel Fendi, ko je murnček desno od njiju začel peti svojo pesem.

»Počakaj, še drugi bodo pritegnili,« je odvrnil Janez. Oba sta prisluhnula in res so se kmalu oglasili še drugi. Od nekd je priletela pikapolonica in sedla na Fen-dijevo puško. Razprostrla je luskinasta krilca in spet odletela.

Partizana sta stopala po poti naprej. Njun korak je bil neslišen; tako neslišen, da sta slišala sleherni šum žuželk, ki je napolnjeval ozračje.

Ta gozdni mir je nenadoma pretrgalo lajanje, ki se je razlegalo nekje v smeri njune poti, ki sta jo že prehodila.

»Pes,« je rekel Janez. »Le kako je zašel semkaj?«

»Ni pes,« je odvrnil Fendi. »Srnjak je.«

»Saj srnjak ne laja,« je odvrnil Janez.

»Seveda laja,« je dejal Fendi. »Vselej, kadar začuti človeka v bližini. Lahko je zavohal naju ali pa koga drugega.« Na-trgal je šop trave in jo vrgel v zrak. »Ugotoviti morava, v katero smer vleče veter.« Veter je potegnil travo v smer, odkoder sta prišla.

»Torej je zavohal nekoga, ki hodi za nama,« je rekel Janez.

»Da, nekdo mora biti,« je pritrdil Fen-di. »Vselej, kadar srnjak laja, so tu ljudje.« V loku sta se umaknila od svoje poti. Na robu goščave sta legla v travo in kmalu sta v daljavi zagledala orožje, ki se je zasvetilo v sončnih žarkih.

»Sovražnik,« je rekel Janez.

»Da,« je odvrnil Fendi. »Nikdar ne po-zabi na srnjakovo lajanje. Rad bi mu re-kel hvala, če bi me počakal.«

Potem sta zopet stopala po gozdu.

Volkszeitung povečuje nemškega „gosposkega človeka“

dočim vsa svetovna javnost obsoja grozovite zločine, storjene v nemških KZ-taboriščih

Celovška »Volkszeitung«, ki si očitno še ni opomogla od moralnega udarca, ki ga ji je prizadejala izjalovljena šolska stavka, si je za sedanjí čas kislih kumaric preskrbela novega sodelavca, da ji vbrizgne novega strupa, s katerim v eni izmed zadnjih števil po stari navadi skuša zastrupljati ozračje na Koroškem. V tem početju ji seve ničesar ni tako dobrodošlo, kot pa hujškanje proti slovenskemu ljudstvu, pa čeprav se je treba v ta namen posluževati graške Landsmannschaft, katere koroška sorodnica je trenutno verjetno preveč zaposlena s pripravami za napovedano »spontano« šolsko stavko ob pričetku novega šolskega leta. Pa to je končno njena zadeva in se nam ne zdi vredno, da bi načelno odgovarjali na take bedarije, ki zgovorno dokazujejo, da se v teh vročih dneh tudi možgani lahko skisajo. Zato le nekaj obrobni pripomb k članku, ki ga »Volkszeitung« objavlja kot dopis graške Landsmannschaft in podpornega društva spodnještajerskih Nemcev v Avstriji.

Povod za novi izliv — pod naslovom »Hujškanje titovcev« — so našli v našem lanskoletnem poročilu o zborovanju Landsmannschaft tistih Nemcev, ki so ob razsulu tretjega rajha pribežali iz Spodnje Štajerske in Meziške doline v Avstrijo. Takrat smo nekoliko posvetili v ozadje takih zborovanj ter povedali, kdo so tisti »ubogi begunci«, ki so leta 1945 premišljeno bežali pred sodbo ljudstva, katero je bilo do grla sito deset- in stoletnih »dobrot« tujega gospostva in ki je upravičeno zahtevalo kazen zlasti za krvave zločine, storjene v času nacizma. V sedanjem odgovoru, ki so ga tuhtali točno eno leto, najprej modrujejo, da smo Slovenci iznašli krilatico o nemškem »gosposkem človeku«, potem pa pojejo dolgo-vezno hvalnico ravno temu nemškemu »gosposkemu človeku«, brez katerega po njihovem mnenju tudi na Spodnjem Štajerskem in v Meziški dolini ne bi poznali kulture in omike in brez katerega očitno tudi Maribora, Celja in Ptuja ne bi bilo. Sploh je bilo slovensko ljudstvo teh krajev, »dokler je bil nemški gosposki človek res še gospod«, baje neizmerno srečno in zadovoljno in menda še danes pretaka bridke solze za časi, ko mu je gospodoval Nemec. To »ljubezen« skušajo dokazovati s člankom iz leta 1921 v »dobesedno iz »Volkszeitung« — ljubljanskem klerikalnem »Slovincu«.

O teh ugotovitvah le toliko: Teorijo o nemškem »gosposkem narodu« in nemškem »nadčloveku« gotovo nismo iznašli Slovenci, marveč so nam jo nasprotno z njihove strani načrtno vlivati v zavest že v šolski dobi in je tozadevno ravno koroška šola odigrala svojo posebno vlogo, ko nam je skušala dokazovati, da je slovenščina manjvredni jezik hlapcev in pastirjev. Najbolj dosledno pa je to teorijo zastopal nacizem, ki je v vseh drugih narodnostih gledal le skupine manjvrednih in nekulturnih barbarov ter je nemško čistokrvnost tudi praktično uresničeval z zločinskimi iztrebljanjem drugih narodov. Ravno v zadnjih tednih se je vsa svetovna javnost v zvezi s procesi proti posameznim nemškim krvnikom zgražala nad strašnimi zločini in so se celo bivši SS-ovski oficirji in generali odločno distancirali od zverinstev, zagrešenih v nemških KZ-taboriščih. Če se »Volkszeitung« s pomočjo graške Landsmannschaft kljub temu še drzne hvaliti nemškega »gosposkega človeka«, potem je to še toliko bolj značilno.

Tudi pohvali nemštvu v nekdanjem ljubljanskem klerikalnem »Slovincu« se ne čudimo, saj so cerkev in nemški nacionalisti vedno našli skupno pot, kadar je šlo proti slovenskemu ljudstvu. O tej zgodovinski skupnosti bi tudi koroški Slovenci lahko zapeli marsikatero pesem in smo tudi v našem listu šele lani spet lahko zapisali, sklicujoč se na izjavo zastopnika cerkve pred celovškim sodiščem, da »je cerkev na Koroškem nemška! Glede Maribora, Ptuja in Celja, ki jih brez nem-

škega »gosposkega človeka« baje sploh ne bi bilo, pa bi piscu članka svetovali, da bi pred prodajanjem take ošabnosti vsaj bežno pogledal v knjigo zgodovine, kjer bi brez vsakih težav lahko ugotovil, da so Celje in Ptuj ustanovili že stari Rimljani.

In še to bi povedali oboževalcem nemškega »gosposkega človeka«: Mi nikdar nismo preganjali drugih narodov in tudi ne nemških spodnještajerskih »gosposkih ljudi«. Če so le-ti leta 1945 skupaj s poraženo nemško vojsko pribežali v Avstrijo, potem oni sami najbolj dobro vedo, zakaj so to storili. Prav tako pa tudi v pripadnikih drugih narodov nikdar nismo gledali »smeti«, kakor bi nam hoteli očitati s tem, da so našo besedo »smetana« prevedli v »Kehrricht«, kar le še bolj izdaja njihovo naziranje o drugih narodih.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program. — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
II. program. — 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Zveneče razno — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 14.45 Prav za vas — 15.45 Iz književnosti — 17.55 Sami šlagerji — 19.30 Odmev časa.

Petek, 18. julij:

I. program: 8.45 Koroška dobrodošlica — 14.00 Poročila, objave. Iz domačih gajev (slov.) — 16.00 Igrajo kandaski zabavni ansambli — 17.10 Zabavni koncert — 19.05 Otvoritev slavnostnih iger v Bregenzu — 20.30 S slavnostnih iger v Bregenzu.
II. program: 9.00 Iz nabiralnika za pritožbe — 9.30 Mladina naj potuje — 10.00 Sanjal sem o pisanih cvetovih — 17.15 Znanje za vse — 17.55 Glasba za veselo razpoloženje — 19.30 Križem krašem v svetu operete.

Sobota, 19. julij:

I. program: 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.00 Prav za vas — 14.30 Pozdrav nate — 16.20 Za mladino — 18.15 Fantovske pesmi (slov.) — 21.30 »Dama je plavalas«, krim. igra.
II. program: 9.00 Zaupne melodije — 11.00 Poznan in priljubljen — 14.45 Tehnični pregled — 15.00 Sonce, poletje in glasba — 17.10 Lepa pesem — 18.10 Vožnja v poletje — 19.35 Operni koncert — 21.00 Iz operet.

Nedelja, 20. julij:

I. program: 6.10 Vesele melodije — 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 9.00 Jutranje melodije — 11.30 Veselo petje — veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 19.00 Športna poročila — 20.10 »Rajski vrtič«, šlusna igra — 21.15 Dunajski zvoki.
II. program: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Vesel jutranji pozdrav — 15.15 Pol leta v Pamerunu — 16.00 Sonce, poletje in glasba — 21.00 Satanski šepet.

Ponedeljek, 21. julij:

I. program: 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Za vsakega nekaj (slov.) — 15.45 Takrat, pri nas doma — 17.10 Glasbeni mozaik iz Evrope — 18.40 Za ženo in družino (slov.) — 21.00 Glasbena slikalnica.
II. program: 9.00 Mladinska ura — 10.00 Simfonični koncert — 15.00 Zabavna glasba — 17.15 Znanje za vse — 17.40 Astronomske meritve — 20.45 Glasba iz baroka in rokokoja.

Torek, 22. julij:

I. program: 8.45 Medicinsko predavanje — 14.00 Poročila, objave. Domači zbori pojejo (slov.) — 17.10 Popoldanski koncert

Priprave za največji avstrijski kongres

Od 1. do 6. septembra bo na Dunaju eden največjih znanstvenih kongresov, ki so kdajkoli bili na Dunaju; in sicer bo to 4. mednarodni kongres biokemikov iz vsega sveta. Zadnji kongres biokemikov je bil v Bruslju, prisostvovalo pa je 2000 delegatov. Za dunajski kongres pa se je doslej prijavilo že nad 3100 delegatov iz 52 dežel sveta. Prijave pa še zdaleka niso zaključene, kar da sklepiti, da bo vseh udeležencev okoli 5000. Delegati bodo prišli delno tudi s svojimi družinami, ker hočejo v Avstriji preživeti tudi nekaj dni svojega dopusta, tako da bo ta kongres tudi velikega pomena za avstrijsko tujsko-prometno gospodarstvo.

Preskrbo potrebnih prostorov za prenočevanje 5000 udeležencev kongresa je

prevzel avstrijski prometni urad. Doslej je avstrijski prometni urad za tehnične priprave kongresa in predvsem za preskrbo primernih prostorov za prenočevanje gostov napisal okoli 14.000 pisem. Na vsako pismo, ki je prišlo iz inozemstva, je urad odgovoril v jeziku v katerem je bilo pismo napisano, pa če je to bilo pisano v kitajščini, perzijsčini ali drugem jeziku. Doslej je bilo za odpravo teh pisem izdanih že okoli 100.000 šilingov poštnine, kar vsekakor ni malo. Seveda, to so izdatki vnaprej, ki pa bodo povrnjeni, saj bodo delegati, ki se bodo udeležili kongresa nekaj časa živeli v naši državi in s tem prinesli s seboj tudi dragocene devize ter prispevali svoj delež k pospeševanju tujkega prometa v državi.

Nazadovanje porok v ZDA

Zaradi upadanja ameriškega gospodarstva v zadnjih mesecih se je v ZDA po ugotovitvah največjega zavarovalnega zaveoda zmanjšalo število porok. Omenjena velika zavarovalnica ugotavlja v svoji statistiki, da je bilo v velikih industrijskih mestih Detroitu, Chikagu in Philadelphiji možno točno ugotoviti, da je nazadovanje porok znašalo okoli 4 do 5 odstotkov. Če se bo gospodarska kriza v ZDA še nadaljevala, potem bo stanje sklepanja zakonov v tej deželi leta 1958 najnižje v zadnjih 20 letih. Posebno nizko je stanje sklepanje zakonov v zahodnih deželah ZDA, kjer je znašalo stanje sklepanja zakonov takoj ob začetku krize okoli 9 odstotkov, v prvem kvartalu letošnjega leta pa celo 11 odstotkov.

RADIO PROGRAM

— 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.30 Lehar: »Vesela vdova«, opereta; prenos iz Bregence.

II. program: 9.15 Skrite lepote domovine — 14.40 Avstrijska lirika — 15.30 Glasba iz filmov — 16.00 Oddaja za žene — 17.55 Zabavna glasba — 20.00 Za dobro voljo.

Sreda, 23. julij:

I. program: 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo (slov.) — 15.45 Dve humoreski — 17.10 Glasba, ki se nam dopade — 18.40 Igrajo godbe na pihala — 20.15 Skoraj pozabljeno — 21.00 Življenje polno glasbe.

II. program: 9.00 Offenbachove melodije — 9.30 Mladina naj potuje — 14.15 Avstrijski komponisti — 16.30 Magazin šlagerjev — 19.30 »Moncher Papa«, veseloigra — 21.00 Zaupne melodije.

Četrtek, 24. julij:

I. program: 8.45 Avstriji v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Za razvedrilo igrayo mali zabavni ansambli (slov.) — 19.30 Françoise Sagan — Osebnost in delo — 17.10 Popoldanski koncert — 18.40 Oddaja za kmete — 20.15 Ausserland — 21.00 Zveneča alpska dežela.

II. program: 9.15 Iz naših gora — 14.40 Dunaj v besedi — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Zaljubljene gosli — 17.15 Perspektive in horizonti — 17.40 Mednarodno geofizikalno leto — 19.30 Kdo je kdo — 20.00 Zveneči filmski magazin.

Petek, 25. julij:

I. program: 8.45 Koroška dobrodošlica — 14.00 Poročila, objave. Slovenske narodne in umetne pesmi (slov.) — 18.10 Prosti čas je dragocen — 20.15 Salzburški festival; zgodovina in resničnost.

II. program: 9.30 Mladina naj potuje — Gradiščanska vabi — 14.40 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Impresije z Juga — 17.55 Zabavna glasba — 19.30 Ljudska glasba iz Južne Tirolske — 19.45 Za prijatelje gora — 20.00 Operetni koncert.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

V ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 11.00 ure oddaja na valu 202,1 m in 98.9 mHz.

Sobota, 19. julij:

5.00 Pisana glasba — 8.05 Mladina poje — 9.00 V svetu opernih melodij — 10.10 Klavir v ritmu — 11.00 Slovenski utrinki — 11.45 Poje Frank Sinatra — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Napevi izpod zelenega Pohorja — 14.00 Zaigramo in zapojmo — 14.30 Voščila — 16.00 Za ljubitelje popevk in zabavnih melodij — 17.00 Z našimi solisti po glasbenem svetu — 18.00 Radijski leksikon — 18.45 Okno v svet — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 20. julij:

6.00 Nedeljski jutranji pozdrav — 7.35 Vedri zvoki — 9.00 Domače pesmi in napevi — 10.00 Iz partizanske borbe; Jelenov žleb — 11.30 Igra zabavni orkester — 12.00

Voščila — 13.45 Za našo vas — 14.15 Voščila — 15.15 Operetna glasba — 16.15 Glasbeni mozaik — 17.15 »Mož, ki je ukradel čas«, radijska igra — 20.00 Variete na valu 327,1 m — 21.00 Melodije à la carte.

Ponedeljek, 21. julij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 6.40 Naš jedilnik — 9.20 Pojeta moška zbor — 10.30 Pojte z nami — 11.30 Za otroke — 12.00 Ob zvokih havajskih kitar — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.40 Pri kmečkih godcih — 13.30 Samospevi slovenskih skladateljev — 14.00 Zabavni potpourri — 14.30 Voščila — 16.00 V svetu opernih melodij — 18.00 Družinski pogovori — 20.17 Simfonični koncert — 21.15 Ljudsko rajanje z godci in pevci.

Torek, 22. julij:

6.00 Praznični jutranji glasbeni program — 7.35 Mali koncert invalidskega pevskega zbora — 8.00 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije — 8.30 Literarno-glasbena oddaja — 9.15 Srečanje v Kranju in Postojni — 11.00 »Težka pot«, mladinska igra — 13.30 Cestitke in pozdravi — 15.40 Pojejo ljubljanski zbori — 16.50 Jugoslovanska zabavna glasba — 17.30 »Čavka«, radijska igra — 18.25 Ob 10-letnici Planinskega okteta — 20.00 Pokaži, kaj znaš — 21.30 Melodije iz jugoslovanskih filmov.

Sreda, 23. julij:

5.00 Jutranja glasba — 8.05 Narodni napevi in domače poskočnice — 8.25 Slavne arije iz Puccinijevih oper — 9.00 Zabavne melodije in popevke — 10.35 Pojo zabavni zbori — 12.00 15 minut s Slovenskim oktetom — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Slavko Korošec: Iz naše Koroške — 12.35 Popevka v popevko — 13.30 Slovenske narodne — 14.30 Radijski leksikon — 16.00 Koncert po željah — 17.30 Plesni zvoki — 20.00 Purcell: »Dido in Enej«, opera v 3 dej.

Četrtek, 24. julij:

5.00 Jutranje melodije — 8.05 Glasbeni album — 9.20 Črnske duhovne pesmi — 11.00 Francoske popevke — 11.30 Za cicanane — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Iz oper — 14.00 Spored zabavne glasbe — 14.30 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 17.30 V paradem koraku — 18.45 Les in atomsko energija — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Puških: »Grof Nulin«.

Petek, 25. julij:

5.00 Pisan spored zabavne glasbe — 8.05 Baski in njihova rodna pesem — 8.30 Variete na valu 327,1 m (ponovitev) — 10.00 Poje ljubljanski komorni zbor — 10.30 Trobente in godala — 11.00 Za dom in žene — 11.10 Od arije do arije — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Iz zabavnega albuma — 14.00 Pol ure razvedrila.

Sadna drevesca vseh vrst in sort, za 20 % ceneje kot drugod, dobavi drevesnica inž. Marko Polzer pd. Vazar p. St. Vid v Podjuni — St. Veit im Jauntal.